

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۲۷ اردی بهشت ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - سؤال آقایان انوار و طوسی از آقای وزیر کشاورزی و پاسخ ایشان
- ۳ - تصویب نه فقره گزارش کمیسیون عرایض و مشخصی
- ۴ - بقیه شور دوم لایحه آبیاری
- ۵ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای سهیلی نخست وزیر
- ۶ - بقیه شور لایحه آبیاری
- ۷ - تقدیم يك فقره لایحه انحصاری بقیه از طرف آقای وزیر کشاورزی
- ۸ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس دو ساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز ۲۵ اردی بهشت ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

صورت مجلس تصویب شد

۲ - سؤال آقایان انوار و طوسی از آقای وزیر کشاورزی و پاسخ ایشان

رئیس - آقای انوار سؤالی از آقای وزیر کشاورزی

دارند ایشان برای جواب حاضرند بفرمائید.

انوار - اهمیت کشاورزی در نظر دولت و ملت و مخصوصاً

مجلس گویان نمیکنم بر کسی پوشیده باشد و تصور نمیکنم

کسی منکر آن باشد و توجه نداشته باشد یعنی چه؟ یعنی

غایت توجه و منتهی درجه عنایت را نسبت باین کار داریم و بنده خودم از طرف خودم میگویم از وقتی که آقای اعتبار بوزارت کشاورزی تشریف برده اند شنیده ام که يك روح نوین و يك جنبشی برای کشاورزی پیدا شده است و حالا بنده چند تا سؤال دارم که مرتباً و متدرجاً همی سؤال میکنم تا انشاء الله موفق بشیریم باین مقصودی که ما داریم که ایران را ایران فلاحتی بکنیم و بمقصود برسیم. موضوعی را که امروز بنده میخواستم سؤال کنم از ایشان موضوع دانشکده کشاورزی است بودجه دانشکده کشاورزی سالی

عین مذاکرات مشروح یکصد و شصت و یکمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه - آقای ، فاضلی .

غائبین بی اجازه - آقایان : دکتر سمیعی - تولیت - مهدوی - گودرزی - مشیردوانی - یهین اسفندیاری - شجاع - اکبر - هذب - جلالی - اصفهانی - نمازی - دبستانی - دهستانی - صادق وزیری - شاهننگ - مسعودی - دشتی - کامل ماکو - نصر تیان - بوداغبان دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : نیکبور - خسروشاهی - مستشار - امامی - نقابت .

۸۰۰ یا ۸۵۰ هزار تومان است در کرج (نه در تهران) و مدتی است یعنی از وقتی که ما پانزدهم تمدن گذاشته ایم و در این راه قدم برداشته ایم مدرسه فلاحه مورد توجهمان شده و دانشکده تاسیس کردیم در خود کرج در حصار کت و در بعضی نقاط دیگر و تمام این موضوعات مورد توجه همه ما واقع شد مدرسه ایجاد شد دانشکده درست شد دبیرستان درست شد بنگاه درست شد دام پزشکی درست شد فلان شد فلان شد و مدتی هم صحبت بود ولی بنده خودم چند سفر که رفتم شهریار از آنجا که رد شده حقیقه خیای متأثر شده و آن چیزی را که بنده و هر زارعی ... بنده را خیال نکنید چیز نیستیم من هم زارع هستم آن نظر و مقصودی بیکه یابد از کشاورزی برای مملکت حاصل شود و منظور همه ماها بوده هست و مملکت را جلو بیندازد حاصل نشده از وقتی که شما رفته اید آنجا تا حالا صحبت تعطیل کردن مدرسه و کناره گیری است و این حرفها بنده نمیدانم این حرفها و این صحبت ها چه چیز است این است که خواستم در این موضوع اگر چیزی در نظر دارید بفرمائید و همچنین سؤالی دارم راجع بچنگل این چنگل آقایان یک منبع ثروت برای کشور ایران بوده است همیشه خوشحالی و سرور قلب ما همین جنگلها بود چنگل مازندران و چنگل های سواحل بحر خزر از کنبد قابوس گرفته تا آستارا و از این طرف تا آخر کوههای البرز ~~چنگل است~~ و ثروت ملی است ولی مدتی است که بنده شنیده ام که اصلاً چیزی باقی نگذاشته اند و همه را بریده اند و دارند میبرند و لافل کاری بکنند که این باقی مانده را بگذارند و اگر ریشه اشرا در نیاورده اند چیزی بماند این هم يك سؤال بنده بود که خواستم عرض کنم . سؤال دیگر ~~مسئله~~ کوه رنگ بود که آقای اوحدی مقدم هستند در این قسمت و فرموده اند این سد هم مورد علاقمندی همه ماها است اهمیت کوه رنگ فوق العاده زیاد است و ما همه علاقمندیم که اگر انشاء الله بیماری خدا دولت موفق بشود آب کوه رنگ و زاینده رود متصل کند شاید همین شهرستان اصفهان تنها نان ایران را

بدهد این هم يك موضوع و کم کم باز هم سؤال میکنم انشاء الله شما هم جواب میدهید و ما هم بشما فشار میاوریم که کارها انشاء الله درست بشود .

وزیر کشاورزی (آقای اعتبار) - اجازه می فرمائید آقای طوسی هم سؤال شان را اگر میل دارند بفرمائید همینطور آقایان دیگر بعد يك مرتبه جواب عرض میکنم .
رئیس - آقای طوسی

طوسی - عرض کنم در این سؤال بنده خیلی خوب بود که آقای وزیر پدیده و هنر هم تشریف میداشتند برای اینکه بشنوند چون روی سخن بنده بیشتر متوجه ایشان است و آن در موضوع آقایان مهندسین است ولی حالا قسمت دوم سؤال را که مربوط با آقای وزیر کشاورزی است خدمت ایشان عرض میکنم .

سؤالی که بنده از آقای وزیر کشاورزی داشتم این هم معطوف بمندرجات روزنامه صنعت است که لابد بنظر آقای رسیده است و البته ملاحظه فرموده اند این است : چند سال است آقایان فارغ التحصیل ها و دانشجویان دانشکده کشاورزی در خواست دارند که دانشکده کشاورزی ضمیمه دانشگاه بشود و از مزایای دانشگاه بهره مند شوند و دیپلم آن مدرسه ایسانس شناخته شود وزارت فرهنگ بعد از اینکه رئیس و معلمین دانشکده کشاورزی طبق قانون دانشگاه انتخاب نشده اند این درخواست را پذیرفته و میگویند معلم دانشکده که استاد نامیده میشود باید کمتر در همان رشته باشد با این مقدمه ریاست دانشکده باید بعهده شخصی واگذار شود که صلاحیت فنی و علمی داشته باشد و بطور کلی قسمتهای اداری با قسمتهای فنی از یکدیگر جدا هستند در قسمتهای فنی قطعاً بصیرت و سابقه لازم است .

دانشکده کشاورزی که دبیرستان هم ضمیمه آنجا است از حیث مقدار دانشجویان و بودجه آن اولین دانشکده کشور است و نزدیک به هزار نفر بطور مشابره و پانسیون در آنجا تحصیل و زندگی کنند ...

نبیل سمیع - هزار نفر ؟

طوسی - بنی بنده اینطور شنیده ام .

هاشمی - سید و بیست نفرند .

طوسی - فرق نمیکند چهل نفر باشد . عرض ~~سرد~~ اینطور شنیده ام .

هاشمی - با دبیرستان شاید .

طوسی - تحصیل میکنند در آنجا علاوه بر علم و دانش و تخصص فنی حسن اداره چنین دانشکده حائز نهایت اهمیت است و علاقه آقای وزیر کشاورزی با اصلاحات اساسی و جنبه دموکراسی ایشان رسیدگی بحقایق را ایجاب میکند . بنده نمیدانم چنانکه شنیده ام حقیقت داشته باشد که چند نفر از معلمین را معاق کرده باشند و امتحان سالیانه دانشجویان را بیعد از تابستان موکول کرده باشند خود ایشان بهتر میدانند که اغلب این دانشجویان از ولایات و شهرستانها آمده اند و در تهران منزل و مأوایی ندارند و بلا تکلیف ماندن آنها برای چند ماه که آنچه خوانده دیده اند فراموش کنند و در کوچه های تهران و کرج و یلان بمانند و سر و کارشان با قضا و قدر باشد تصور نمیکند طبق سلیقه و اراده ایشان باشد استدعا میکنم بفرمائید در این موضوعات چه نظری دارند و چه مصالحتی اندیشیده اند ؟

وزیر کشاورزی - بنده استدعا میکنم آقایان بعضی

که عرض میکنم توجه بفرمائید و بعد از نمایندگان محترم از آقایان مخبرین جراند هم خواهش میکنم در مطالبی که گفته میشود دقت بفرمائید تا خلاصه که تهیه و چاپ میکنند تولید شبهه در خارج نکند . بنده لازم میدانم قبلاً خدمت آقایان عرض کنم موقعی که بوزارت کشاورزی انتخاب گردیدم هنگامیکه به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی معرفی شدم او امر اکید در زمینه اصلاحات کشاورزی صادر فرمودند که حکایت از توجه دقیق و عنایت و علاقه وافی اعلیحضرت همایون شاهنشاهی با اصلاحات کشاورزی میکرد و تأکید در اصلاحات کشاورزی را نه يك بار بلکه چندین مرتبه گوشزد فرمودند که در وزارت کشاورزی باید اصلاحات اساسی شروع شود و برنامه جامع و صحیحی برای ترقی فلاحه تنظیم گردد

همینطور آقایان رفقای بنده و نمایندگان محترم هم این انتظار را از بنده داشته و دارند و بنده که سالیان متمادی است با آقایان در محیط مجلس شورای ملی همکاری میکنم البته بهتر نیات اصلاحی آقایان را در هر رشته واقف و متوجه هستم و اوامر شاهانه هم در این قسمت صریح و اکید بوده پس از شروع بکار البته يك قسمتهای از اصلاحات را که لازم بود فوراً شروع بشود شروع شد و يك قسمتهای که يك مطالعات بیشتری لازم داشت با يك مطالعات دو ماهه شروع باقدا شد دانشکده کشاورزی همانطور که نماینده محترم فرمودند و دانشکده دامپزشکی را میتوان گفت که اساس و پایه اول بهبود کشاورزی را تشکیل میدهد یعنی اگر دانشکده کشاورزی و دامپزشکی ما حقیقه آنطور که باید و شاید تجهیز باشد موفق خواهد شد کشاورزان خوب برای کشور تهیه کنند وقتی کشاورزان و دامپزشکان خوب و عالم برای کشور تهیه شد طبیعتاً دست و پنجه میبندد و بنده اینطور تشخیص دادم که باید توجه کرد بنده اینطور شنیده ام که کشاورزی بطوریکه باید و شاید و آنطوریکه نمایندگان محترم و جامعه انتظار دارند از این مؤسسه استفاده بشود ولی متأسفانه باید عرض کنم دانشکده کشاورزی همینطور که اینجاست صحبت شد از حیث بودجه خیلی سنگین است شاید بودجه شش دانشکده را آنجا دارد ولی از حیث حاصل عملش خیلی بد است دانشکده کشاورزی را میتوانم عرض کنم با آقایان که بودجه اش بیشتر صرف کمک خرج شده است باین معنی کمک خرجی که بعد از کارمندان کشاورزی لازم بوده است بدهند بنام حق التدریس از بودجه دانشکده داده اند و هیچوقت این نظر در میان نبوده است که برای دانشکده معلم و استاد که کارش منحصر است باشد تهیه نمایند بنده حساب کردم برای دانشجویان دانشکده کشاورزی که تقریباً در سال اول و دوم و سوم صد و چهل نفرند ما سی و هشت نفر معلم داریم یعنی اگر حساب بفرمائید بهره نفع دانشجو يك معلم میرسد و البته این وضعیت و این شلوغی در کاروانسکه يك ماده درسی

چند نفر فقط از نظر اینکه حقوق بآنها بدهند تولید شده است بالاخره باید تصدیق و اعتراف بکنیم که دانشکده کشاورزی از حیث بودجه خیلی سنگین بوده است ولی از لحاظ تحصیل و نتیجه میشود گفت خوب نبوده بلکه شاید از دانشکده های دیگر از حیث تحصیل عقب تر بوده است و حال آنکه بنده خیال میکنم دانشکده کشاورزی با اینکه يك بودجه سنگینی میگیرد و با اینکه يك دانشکده شبانه روزی است و دولت در آنجا تمام وسائل را فراهم کرده است باید یکی از دانشکده های خوب و آبرومند کشور باشد با این توجهی که دولت نسبت بآنجا دارد باید دارای اساس و شالوده محکم باشد و از این جهت وقتیکه بنده متوجه این نکته شدم درصدد برآمدم که بدانشکده کشاورزی سرو صورتی بدهم اول کاری که کردم لایحه قانونی دانشکده کشاورزی و دانشکده دامپزشکی را که تابع مقررات دانشگاه میتوانند بشوند تهیه کردم و بوزارت فرهنگ فرستادم زیرا وزارت فرهنگ مطابق اصل نورد هم متمم قانون اساسی بتمام مدارس نظارت عالی دارد تا وزارت فرهنگ آنرا مطالعه نماید و پس از مطالعه تقدیم مجلس شورای ملی بکنیم و در مرحله دوم بطوریکه بخود آقایانی که در آنجا بنام استاد و معلم مشغول تدریس هستند قبلاً نظر و نقشه خودم را گفتم متوجه این اصل شدم که دانشکده کشاورزی و دانشکده دامپزشکی از دانشکده های مهم کشور هستند و باید استناداتی که در آنجا تدریس خواهند کرد حضراً و وظیفه آنها تدریس باشد لاغیر و بایستی تمام وقت آنها در خود دانشکده صرف تدریس یا راهنمایی تمرینهای عملی دانشجویان بشود و دیگر مانند وضع فعلی هر کدام دو یا سه کار دیگر نداشته باشند.

طباطبائی - در صورتیکه معاش شان هم تأمین بشود.

وزیر کشاورزی - این نظر بنده بود البته این نظر از لحاظ پیشرفت دانشکده است و از این جهت است که دانشکده دارای يك سازمان تدریسی ثابت باشد تا امر تحصیل و تدریس در آنجا يك ترتیب منظمی پیدا کند که از عده این همه مدرس در آنجا کاسته شود چون رشته های اساسی دروس در دانشکده

بیش از ده رشته نیست این عده که در آنجا تدریس میکنند شاید از نلت هم کمتر بشود و بنده گمان میکنم اگر موفق بشویم که این عمل را اجرا کنیم آنوقت دانشکده کشاورزی یا دامپزشکی ما میتواند وظیفه خودش را آنطوری که آقایان معتقدند و کشور نیازمندند انجام بدهد و البته در این اصلاح از حقوق اشخاص خواه کسانی که در خدمت دانشکده بمانند یا خدمت آنها در ادارات وزارت کشاورزی قرار داده شود کسر نخواهد شد بلکه سعی میشود هر کس در مقابل حقوقی که بيك صیغه یا چند صیغه میگیرد خدمت مستقل و معینی را انجام دهد زیرا بنده میدانم اکثر کمک هائی که بکارمندان شده بحکم ضرورت و استحقاق مجوده است و در این اوضاع زندگی از حقوق اشخاص نباید کسر شود از این جهت بنده شروع کردم باقدام و مقدمه کار را هم درست کردم بوزارت فرهنگ مراجعه کردم در آنجا خواهش کردم که شما برای اینکه بیشتر در قسمت فرهنگی و سازمانی دانشکده و دبیرستان نظر دارید یکی از صاحب منصبان خودتان ابام معرفی کنید که یا مقدمات کار ما را با او شروع کنیم وزارت فرهنگ سه نفر را بما معرفی کرد اشخاصی بودند که یکی هم همین شخص متصدی فعلی بود. مجدداً بوزارت فرهنگ مراجعه کردم که چون بنده میخواهم این کار را با مشورت وزارت فرهنگ انجام بدهم کسی را که برای این منظور شایسته است و دارای این استعداد هست و بتواند این منظور ما را انجام بدهد بمام معرفی کنید و وزارت فرهنگ شخص منتخب فعلی را بوزارت کشاورزی معرفی کرد وزارت کشاورزی هم او را برای اینکار گماشت البته این را بنده خودم تصدیق میکنم این نظری را که بنده برای سازمان دانشکده گرفته ام تماس پیدا میکنند با حقوق يك عده از کارمندان این صحیح است يك عده از این جا همانطور که عرض کردم حقوق زیادی میگیرند یعنی کمک خرج بانه میدهند ولی این را هم من با آقایان گفته ام و حالا هم اینج عرض میکنم که حقوقات آنها یعنی کمک خرجهای آنها بصورت دیگری و از راه دیگری باید تأمین کرد و دانشکده

را هم فارغ گذاشت بطوریکه بتواند از مدرسین و معلمین که در آنجا مقیم خواهند بود و شغل شان آنان منحصر را معلمی و تربیت عملی دانشجویان باشد استفاده کند این وضعیت دانشکده کشاورزی بود که بعرض آقایان رساننده دانشکده دام پزشکی خوشبختانه اینطور نیست و وضعیت او شبیه بآن جا نیست برای آن جا هم همانطور که در قانونی که تقدیم مجلس شورای ملی خواهد شد پیش بینی شده يك عده معلمین و شماره محدودی استاد برای آن در نظر گرفته شده است ولی آن بودجه دانشکده کشاورزی کرج و آن وسائلی که در دانشکده کرج مهیا بوده در اینجا نیست و میشود گفت که این دانشکده دام پزشکی محفوظ تر مانده است. این اقدامات که شد یعنی شروع شد باینکه وزارت کشاورزی با اجرای برنامه مقدماتی اصلاحات دانشکده کشاورزی برای سازمان لقی بپردازد البته طبعاً بر خورد بتمایلات و نظریات يك عده ای که نمیدانم تا چه اندازه حرفشان حسابی است شروع کردند بيك عملیاتی و شرحی نوشتند بوزارت کشاورزی که اگر چنانچه این وضعیت باشد ما بدرس ادامه نمیدهیم البته بنده بآنها جواب نوشتم که این حق برای شما نیست هنوز هم قانونی برای دانشکده کشاورزی نگذاشته و معلوم هم نیست و شما هم این حق را ندارید که خودتان را استاد بخوانید یا وزارتخانه را ملزم بکنید که از معلمین کشاورزی يك نفر را انتخاب بکند و از شما خواهش میکنم که امتحانات دانشکده را شروع کنید که محصلین را که چند ماه برایشان در هر کلاس صرف وقت شده و حالا بایستی امتحان بدهند تکلیف آنها معلوم بشود و خواهش کردم که امتحانات را شروع کنند و این قسمت را از ملاتکلیفی خارج کنند تا اینکه قانون قانون از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد و البته پس از تصویب قانون هر طور که قانون مقرر بدارد وزارت کشاورزی اطاعت و اجرا خواهد کرد. آقایان نیامدند بالاخره برای امتحان کردن بنده دیدم چون يك عده زیادی دانشجو در آنجا با تکلیف هستند و آنجا همه شان در توی باغ و خار جاز باغ و در توی ده کرج متفرق هستند باین جهت مقتضی دیدم که امتحانات دانشکده را که مال

اول و دوم و سوم باشد بشهر یوز ماه مو کول کنیم سال سوم را چون آنها سال آخر و در معرض رجوع خدمت بودند و از طرفی هم وزارت کشاورزی برای دفع آفات احتیاج بيك عده کارمند داشت دانشجویین سال سوم را عموماً در این دوسه ماه تابستان بخدمت وزارت کشاورزی گماشتیم و در خدمت دفع آفات از آنها استفاده بشود و هر چند نفری که در سال سوم داشتیم جز سه چهار نفری که خودشان مایل بودند در تهران بمانند بقیه را برای خدمت دفع آفات فرستادیم باصفهان و کرمان و خراسان که کمک بکنند باین کار و ضمناً در اینگونه خدمات و رزیده شوند پس این خدمت هم برای آنها جنبه تحصیل عملی دارد و البته تا ۱۵ شهریور دوره مأموریت آنها تمام میشود و از آنها امتحان بعمل خواهد آمد و پس از امتحان طبق مقررات قانونی که سابقاً بود است بخدمت وزارت کشاورزی استخدام میشوند در قسمت دبیرستان کشاورزی امتحانات آنها هم از اول خرداد شروع خواهد شد و تا ۱۵ خرداد امتحانات شان تمام میشود و اینکه آقای انوار فرمودند که ما اینجا هزار نفر در شبانه روزی داریم . . . . .
انوار - من کی گفتم آقا؟ (خنده نمایندگان)

وزیر کشاورزی - به بخشید آقای طوسی فرمودند هزار نفر عده اینقدرها نیست عده شان تقریباً سیصد و چهل نفر است که در دانشکده و دبیرستان هستند امیدوارم اطلاعاتی که در مجلس عنوان میشود هیچوقت با حقیقت امر باندازه تفاوت این دو رقم فاصله نداشته باشد دبیرستان هم پس از اینکه امتحاناتش تمام شد يك عده برای دوره آزمایش کاری کنند و بقیه برمیگردند بشهرهای خودشان و پس از آنکه مدرسه و دانشکده دوباره افتتاح شد بدانشکده مراجعت میکنند در هر صورت این اقدامی که شده است از طرف وزارت کشاورزی برای این بوده است که دانشکده کشاورزی بطوریکه باید و شاید مورد استفاده واقع شود چه دانشجویان استفاده کنند چه کشور و دانشکده با این بودجه سنگین حقیقتاً استفاده از وجودش بشود بطوریکه انتظار می رود این منظور وزارت کشاورزی است و روی اینهم این مقدمه را شروع کرده البته هیچ نظری هم ندارد و البته

نسبت بان آقایانی که تصور میکنند در نتیجه این اقدام و در نتیجه اینکه معلمین آنجا محدود خواهند شد بیک عده محدودی دیگر از حقوق و مزایای آنجا استفاده نمیکنند اشتباه میکنند زیرا وزارت کشاورزی در نظر دارد و مسلم است که آن مزایا و حقوق را بصورت دیگری برای آقایان تأمین کند که از حیث حقوق مادی هم بان اشخاص صدمه نخورد بهر صورت منظور وزارت کشاورزی این است که این معلمین که برای دانشکده کشاورزی هستند این معلمین همشان در دانشکده آنجا زندگی کنند و بمانند که همیشه برای درس و سؤال و اداره کارهای عملی دانشجویان آماده باشند. دانشکده کشاورزی تقریباً الان ۴۵ آپارتمان دارد که آنها را از اول هم برای معلمین ساخته است و از اول هم منظور این بوده که معلمین صرفاً کارشان تعلیم و تدریس و تربیت در دبیرستان و دانشکده باشد ولی در عمل طوری شده است که این استفاده نشده است و بیشتر کارمندان از آن آپارتمانها استفاده میکنند و وزارت کشاورزی نظرش این است که آن آپارتمانها و ساختمانها را در درجه اول بمعلمین اختصاص بدهد که آنها برای زندگانی خودشان جا داشته باشند و در آنجا بمانند و وقتی که احتیاج آنها از آن محلها مرتفع شد بعداً کارمندان هم البته از آن محلها می توانند استفاده کنند یعنی کارمندیانی که در آنجا کار دارند باید زندگانی کنند ولی حالا وضعیتش البته اینطور نیست و طوری شده است که این ۴۵ تا آپارتمان پر شده است و مجبور شده اند یک عده ساختمانهایی را هم در خود دهکده کرج کرایه بکنند و این البته بان تشکیلات و سازمانی که خود دانشکده دارد صحیح نیست و نمیشود این کار را مرتب کرد که همان منظور اولیه فراهم شود یعنی معلمین از حیث جا و مکان در آسایش باشند و از این جهت در زحمت نباشند.

اما موضوع مهندسی ادارات کشاورزی که آقای طوسی فرمودند مهندسی وزارت کشاورزی در ادارات کشاورزی بتصدیق خودشان تمام کارهای وزارت کشاورزی یعنی آن قسمت که فنی است تمام در دست آقایانی است که فنی هستند

یعنی در دست مهندسی وزارت کشاورزی است و هیچ کاری نیست در وزارت کشاورزی که جنبه فنی داشته باشد و در دست آقایان مهندسی نباشد و در این قسمت هم هیچ گلدای ندارند و اگر آقایان هم ملاحظه فرموده اند در جراید که آنها هم خودشان را در اعتصاب و گرو معرفی کرده اند این را باید عرض کنم که دو دلیل بیشتر ندارد یکی اینکه وقتی در دانشکده این موضوع شروع شد خواستند با آنها همکاری کرده باشند یکی هم از نظر سایر مهندسی بود که این آقایان هم خواستند با آنها همکاری کرده باشند که منظور آن آقایان انجام شود و پیش برود ولی در وزارت کشاورزی هیچگونه پیشنهادی که مورد عمل واقع نشده باشد بوزارت کشاورزی نداده اند بلکه آن چیزهایی را که آنها می خواستند در وزارت کشاورزی خیلی بیشتر و زیادتر از آن بنده برای آقایان قبلاً چه در قسمت شوری و چه در قسمت ادارات قبل از اینکه آقایان هم در این صدد بر بیایند بنده چون خودم معتقد بودم خودم کرده ام و در این قسمت هیچگونه گله مندی ندارند.

طباطبائی - سایر وزارتخانهها چرا نمی کنند؟

وزیر کشاورزی - این قسمت را هم لازم میدانم عرض کنم در تمام قسمتها هم همانطور که شاید آقایان وزراء در جواب سؤالاتی که شده است تشریف بیاورند و جواب بدهند البته آن منظورهایی که صحیح بوده و منطبق داشته است انجام شده است و در جریان انجام هم هست ولی البته یک مطالبی که شاید خود آقایان هم همه تصدیق کردند صحیح نبوده است و متقاعد شدند که این حرفهایی که زده میشود هر کدام یک مدت زمانی لازم دارد تا انجام شود.

منشور - بحکمیت رجوع کنید تا اصلاح شود (خنده نمایندگان).

وزیر کشاورزی - پس در موضوع کشاورزی که فرمودید عرض کردم هیچ گله مندی ندارند آقایان و اما در قسمت اینکه آقای طوسی فرمودند که دانشجویان میل دارند لیسانس بگیرند یا معلمینی که در آنجا تدریس می کنند میل دارند که استاد بشوند درست است و همه اینها صحیح است ولی بدون

قانون نمیشود برای تشخیص این امور باید قانونی تصویب شود و مطابق قانون کسی را که قانون استاد شناخت ما هم استاد می شناسیم و آن کسی را که بالاخره لیسانس شناخت ما هم لیسانس می شناسیم قانونش را هم بنده حاضر کرده ام و برای مطالعه در وزارت فرهنگ است البته پس از تصویب قانون هر طوری که قانون مقرر بدارد چه در قسمت استادی چه در قسمت ایسانس بودن دانشجویان مطابق همان قانون رفتار خواهد شد و حق هم دارند انصافاً همانطور که عرض کردم این دانشکده کشاورزی با این کیفیت و توجه نباید از دانشکده های دیگر عقب تر بماند و باید همیشه در درجه اول واقع شود و البته بعد از آنکه این مقدمات انجام شد این کیفیت را پیدا خواهد کرد و استادان آنجا هم مطابق قانون انتخاب خواهند شد و دانشجویان آنجا هم مطابق لیسانس شناخته خواهند شد.

فرمودند که چند نفر از معلمین معاق شده اند بنده معلمین را معاق نکرده ام برای اینکه سال تحصیلی جاری تمام شده و امتحانات دانشکده بشهر یورما موکول شد و چون معلمین دانشکده کشاورزی عموماً حق التدریس بگیر هستند نه استاد بلسان قانون دانشگاه حق التدریس آنها همیشه برای مدت نهمه ماه تحصیلی است و در اول هر سال تحصیلی احکام آنها باید مجدداً صادر شود پس در دانشکده و در مدت تابستان ما معلمی هم نداریم یعنی کلاس نداریم که معلم داشته باشیم یک قسمت هم دبیرستان است که الان در جریان امتحانات آنجا هستند پس بنده هیچکس را معاق نکرده ام و البته سال تحصیلی که تمام میشود آنها خود بخود بیکار خواهند بود و بعداً با سازمانی که بکام آقایان بایستی داده شود شروع بکار خواهند کرد و اما راجع بدان دانشجویان هم که فرمودید همه بیکار شده اند و توی کوچه می گردند با قافا باید عرض کنم که کسی نیست که در توی کوچه بگردد آن قسمتی که باید بشهرهای خودشان بروند بشهرستانهای خودشان مراجعت می کنند و وسائل حرکت آنها را بنده فراهم کردم تقریباً همه هم برگشتند بشهرهای خودشان آنها هم که در دبیرستان هستند پس از خاتمه کارشان و امتحاناتشان بایک ترتیبی که

از سابق هم معمول بوده وسائل کارشان فراهم میشود و آنها را هم حرکت میدهند و برمی گردانند بمحل های خودشان پس توی کوچه کسی نیست.

در موضوع جنگل این را با قافا عرض میکنم که بنده نمی خواهم هیچ تظاهری بکنم و کار باید خودش خودش را نشان بدهد احتیاج بتظاهر ندارد دو موضوع بود در وزارت کشاورزی که خیلی مورد توجه بود یکی اداره پنبه و یکی مسئله جنگل. بامقرراتی که الان در اداره پنبه معمول شده آقایانی که از نمایندگان محترم در مجلس تشریف دارند و در قسمت اداره پنبه از نزدیک اطلاعات دارند تصدیق بفرمایند و از آقایان تحقیق بفرمایند الان در اداره پنبه هیچ موردی ندارد که در آنجا فعل و انفعالی بشود یعنی جریان طوری تنظیم شده چون همه این گرفتارها بیشتر برمی گشت روی سهمیه کارخانجات که این سهمیه کارخانجات کم و بیش میشد یا از جاهای دور و نزدیک حوالههایی میشد که اشکالاتی تولید می کرد این بود که آن مقصدی میتواند اعمال نظر بکنند بالاخره اگر یک صحبتهایی هم با قافا رسیده است موردش در همین جا است در این اداره بخش است اساس اینجا بود البته این را مافکر کردیم و یک تابلویی برایش درست کردیم در اداره پنبه که آن تابلو نشان میدهد که کی سهمیه دارد و از کجاها بایستی بگیرد یک تابلوی بزرگ در آنجا هست که در آن تابلو نشان میدهد و معلوم است و هر کس با اداره پنبه مراجعه کند قبلاً تکلیفش توی آن تابلو معلوم است پس مقصدی آنجا دیگر عنوانی ندارد جز اینکه جواز صادر کند و نمی تواند اظهار نظر کند تا از اظهار نظر او زحمتی ایجاد شود این موضوع پنبه است و همینطور که عرض کردم ممکن است تحقیق بفرمائید وضعیت اداره پنبه اینطوری است که عرض کردم و در آنجا یک نفر یا دو نفر که کار دارند بیشتر در آن اداره نیستند و بعد هم محتاج نیست که اصلاً مقصدی اظهار نظر بکنند تا یک عملی میتواند بکنند که مورد سوء استفاده قرار بگیرد هر کس کار خودش را میکند بدون اینکه حق داشته باشد که تخطی کند و روی آن تابلو عمل میشود و

تکلیف هر کس و هر کارخانه معاوه است که از کجا بایستی بگیرد. اما موضوع جنگل که یک سرمایه است جنگل که واقعا شاید خود بنده هم تا وقتی که نرفته بوده بوزارت کشاورزی از این سرمایه کشور و ثروت طبیعی کشور اینطور اطلاع نداشتیم و باید تصدیق کرد که بدی از خوشبختی های کشور ایران همین جنگلهایش است و تصدیق میکنم که جنگل آن اهمیتی را که داشته است هنوز نشان نداده و نمیدانند و نمی دانیم که چه اهمیتی دارد (صحیح است) و برای سازمان جنگل بنده خیال میکنم که خیلی بیشتر از اینها باید توجه کرد (صحیح است) تا این کشور بتواند از آن ثروت طبیعی خودش کاملاً استفاده بکند و البته این یک داستانی است که باید مطالعه کامل و بایک مؤسسه مهم و بایک متخصصین عالی مقامی باید جنگلها را درست نگاهداری و منظم کرد (صحیح است) که بایک طرز و ترتیب صحیحی تمام جنگل های شمال و جنوب و غرب کشور همرا اداره کنند (صحیح است) ولی فعلاً کاری که ما کرده ایم این است که سابق در جنگل قطع چوب با نظر وزارت کشاورزی بود یعنی مأمورین جنگل این کار را میکردند و هر کس تقاضا میکرد اداره جنگل با جواز میداد در یک محوطه معلومی و البته هر کس زودتر مراجعه میکرد زودتر جوازش را می گرفت و این ترتیب خیلی مورد سوء استفاده زیاد بود حالا ما این کار را ترک کردیم یعنی گفتیم که (در آئین نامه که اخیراً تهیه و تنظیم شده و بنظر دولت رسیده و آقایان محترم هم ملاحظه فرموده اند) در آن آئین نامه مقرر شده که آن محیطی را که اداره جنگل در هر سال برای بهره برداری تشخیص میدهد اعلان می کند و این کار را هم ما کردیم و هر کس که می آید برای اینکار و تقاضا داشته باشد آن محیطی را که برای چوب بری و قطع چوب معین شده است میتواند پیشنهاد بدهد و در آن حدود میتواند تقاضا کند برای چوب بری در یک مدت محدود و معینی که تا آخر اردیبهشت ماه این مدت تمام میشود پس از آنکه این کارش (برای توضیح و تأمین منظور تان عرض میکنم با آقا) ما برای یک نقطه که ده هزار متر مکعب چوب معلوم کرده اند که مثلاً از جنگل چالوس

ببرند و قطع کنند میتوانیم پنجاه شصت تا تقاضا قبول کنیم و جواز بدهیم یعنی هر کس برد بایشان موافقت نامه میدهم پس از اینکه این کار را کردیم و آخر مدت که رسید و مدت تمام شد بایستی برود اداره املاک که در وزارت دارایی است و در آنجا بطور مزایده عمل میشود یعنی هر کس که زیادتر خرید باو داده میشود یعنی مأمورین جنگل دیگر چیزی در دستشان نیست که بخواهند پولی بگیرند و این عمل بکلی از وزارت کشاورزی گرفته شد و داده شد بوزارت دارایی و اداره املاک آنها هم پس از آنکه این موافقت نامه هارا جمع کردند نسبت بیک میزان معین و یک حدود و محیط معلومی آنها را بزمزایده خواهند گذاشت و البته در هر جلسه مزایده برای هر محوطه چندین پیشنهاد رسیده است و حد اعلا قیمت فروش بدست می آید و بفروش میرسد دیگر آن فعل و انفعالهائی که ممکن بود مأمورین جنگل بکنند موضوعی نخواهد داشت و دیگر مسرور ندارد و در دست مأمورین جنگل نیست از این جهت این اقدام شده است و برای قطع اشجار جنگل هم اگر بآئین نامه مراجعه فرموده باشید ملاحظه خواهید فرمود که ما پیش بینی کرده ایم که این جنگلها را نماینده دادستان و نماینده وزارت دارایی و مأمور کشاورزی در موقعی که اجازه قطع صادر میشود میروند نمره گذاری میکنند که چه چوبهائی قطع خواهد شد و ما همه اینها را پیش بینی کرده ایم و امیدواریم یک سازمان نوینی برای جنگل قائل بشویم و آقایان هم تصدیق بکنند که حقیقه از این ثروت عمومی کشور و ثروت خدا داد بطوریکه لازم است استفاده بکنیم (صحیح است)

جمعی از نمایندگان - دستور . دستور .

اورنگ - بنده قبلاً اجازه خواسته ام عرضی دارم اول

کسی که اجازه خواست بنده بودم .

رئیس - ده نفر از آقایان اجازه خواسته اند . اول آقای بهبهانی هستند که قبل از شما اجازه خواسته اند دیگران هم هستند .

عده از نمایندگان - دستور .

روحی - سؤال هم جزو دستور است خارج از دستور است .

طوسی - توجه میفرمائید آقای وزیر کشاورزی؟ جنابعالی يك فرمایشاتی فرمودید که بنده لازم است بطور اجمال مطابق حق قانونی که دارد يك توضیح بعدی عرض کرده باشم فرمودید که در گذشته وضعیت خوب نبوده است بنده در اینکه آقا پیشقدم شده اید در اصلاحات بنوبه خوده تشریح میکنم ولی توجه بفرمائید فردا هم ممکن است چند صباح دیگری هم يك وزیرای دیگری تشریح ببینند و بگویند در دوره های قبل خراب بوده اگر این دور و تسلسل پیش بیاید این بدی گردن دیگری میگذارد و دیگری از آن بدی تقبیل میکند و با این ترتیب همیشه اوضاع مملکت خراب خواهد ماند این است که بنده خواستم استدعا کنم آقای وزیر کشاورزی با نماینده فعالیتی که دارند بکارهای گذشته يك قسمت بیشتر توجه کنند و به بینند که خرابی از کجا ناشی شده است .

طباطبائی - دیگر خرابی نیست بهشت شده است . تمام شده است .

طوسی - راجع بدانشکده کشاورزی بنده که نرفتم تعدادشان را بشمرم تک تک و به بینم که چه قدر هستند دانشجویان آنجا به بنده گفتند تقریباً هزار نفرند بنده هم گفتم دانشجوی و دانش آموز هزار نفر .

هاشمی - بلی باد بیرستان و با دانشکده دامپزشکی هزار نفر میشوند .

طوسی - در کار مهندسين هم فرمایشی که آقا فرمودند بنده شنیدم ولی چنانچه قبل از طرح سئوالم عرض کردم معتقد بودم تشریح داشتن آقای وزیر بازرگانی و پیشه و هنر برای جواب این قسمت لازم و مفید بود البته بنده در این قسمت کار آقایان مهندسين نظر بانی داشتم که بایستی خدمتشان عرض میکردم ولی بالاخره تشریح نیاوردند و بعد خدمتشان عرض میکنم . اما اینکه آقا فرمودید تعداد معلمین از شاگردان زیادتر است و باید کسر شود البته توجه دارید که در

دانشکده ها هر معلم و استاد در رشته تخصص خودش تدریس میکند و قلمبه اینطور شد البته رشته های فنی مکرر و مختلف استاد و معلم بیشتر لازم دارد و اگر بخوانید از آنها بنام اینکه زیاد هستند تقلیل بدهید گمان میکنم اینهم چندین شایسته فکر و سلیقه جنابعالی نیست و در قانون دانشگاه هم مطابق یادداشتی که بنده دارم در بحث قید شده که معلم دانشکده استاد نامیده میشود حال اگر مدرسه فلاحی کرج دانشکده کشاورزی نامیده میشود و این عنوان را دارد البته معلم آنها ناچار استاد نامیده خواهد شد بنابراین سلب این نام هم از آنها يك قدری بنظر بنده شایسته فحشگر و بنظر جنابعالی نخواهد بود .

وزیر کشاورزی - بنده لازم دانستم که يك توضیحی عرض کنم که این کمیسیون فرهنگ مجلس شورای ملی بنده خیلی خوشوقت میشوم که توجه بفرمایند در قسمت سازمان دانشکده کشاورزی و دامپزشکی و بنده هم اگر آقایان موافق باشند آن سازمانی را که برای این دو دانشکده در نظر گرفته شده است آن صورت سازمان را میآورم آنجا با کمک و فکر آقایان تهیه میکنم . اینکه بنده عرض کرده ام این زیاد نباید باشد البته مقصود این است که هر کس در رشته تخصص خودش معلم باشد ولی همان يك ساعت درس تخصصی را هم ده نفر ازش استفاده میکنند این نمیشود شاید معلمی داریم بنده ناچار عرض کنم که در دانشکده کشاورزی سمت معلمی دارد و اصلاً سر درس نرفته است و در تمام مدت تخصصی آنجا نبوده است و نمره امتحان را هم پشت میز انداخته در اینجا داده است این مسخره است و دانشکده نیست بالاخره آقایان اگر دلخوش هستید که دانشکده دارید که هیچ ولی این دانشکده نیست اگر آقایان میخواهند دانشکده داشته باشند بایستی بگذارند که وسائل تهیه شدن و تشکیل شدن يك دانشکده حسابی فراهم شود و اینکه آقا میخواهند بهشت شود بنده هم تصدیق میکنم آقای طباطبائی بهشتی که میفرمائید باید در آرزو و خواب به بینیم هم من و هم شما هم دیگران این بهشت را در آن دنیا فقط باید به بینیم ولی هر کس که

بخواهد کاری بکنند جنابعالی بخواهید متلک بگوئید با متلک زندگی درست نمیشود (صحیح است) ب متلک زندگی صحیح نمیشود متلک گفتن را همه بلدند ولی در موقع کار باید معلوم شود (طباطبائی - آقا اجازه میفرمائید اینطور که صحبت میکنند باید جواب عرض کنم) اما آن قسمتی که فرمودید راجع بقانون دانشکده و اینها این دانشکده آنطوری که فرمودید جزء دانشکاه نیست مطابق قانونی که تهیه شده و تقدیم خواهد شد پس از تصویب آنوقت جزء دانشکاه خواهد شد و پس از آن از تمام مزایای قانون دانشکاه استفاده خواهد کرد چون آن قانون تصویب نشده است تمام آن گرفتاری هایی که در دانشکده کشاورزی فرمودند و از سابق هست روی همین است که قانون نداشته است اساسنامه نداشته و هر دو را بنده تهیه کرده ام الان در وزارت فرهنگ است که باید به بینند و بعد تقدیم مجلس خواهد شد.

رئیس - چند فقره گزارش است که از کمیسیون مرخصی داده اند و قتش میگردد حسابداری هم منتظر است . . . **ثقة الاسلامی** - اجازه میفرمائید بنده دو کلمه عرض دارم یک لایحه شاگردان مدرسی که معطل مانده اند مرخصی آقایان دور نمی ماند .

رئیس - قبل از شما هم آقایان اجازه خواسته اند . **ثقة الاسلامی** - آقایان هم نوبه شان را به بنده میدهند . **بعضی از نمایندگان** - نمیدهند .

طباطبائی - آقا بنده اخطار نظامنامه ای دارم اجازه میفرمائید .

رئیس - بفرمائید . **طباطبائی** - بموجب نظامنامه خواستم به آقایان وزراء عرض کنم حفظ انتظامات اینجا با شخص آقای رئیس است شما حق ندارید آقای اعتبار که بیک نفر و کیل اعتراض کنید و این اختیار با آقای رئیس است چون یکی دومر تبه از طرف شما این اعتراض شده است که سؤال کنید یا پیش از دستور صحبت نکنید خواستم این را عرض کنم که این از وظایف مختصه آقای رئیس است .

اجازه دهید برود بکمیسیون عرایض موافقت بلاند و مجلس رأی بدهد آنوقت صحیح است . نمیشود در یک کار یک به دو هوا کرد ! نمیشود قانون را در یکجا نؤمن بعضی و بعضی بعضی بکنند ! چرا اینطور میلند حالا اینجا می آیند مرخصی قبل از اجازه میگیرند یعنی چه !

رئیس - آقای شه دوست .

شه دوست - عرض کنم موضوع مرخصی را چندین مرتبه آقای انوار تذکر دادند گمان می کنم یک روز هم آقای رئیس در این موضوع جواب سرکار را دادند باز هم قانع نشدید و آن این است که مرخصی دو قسم است یک وقتی است یکنفر مریض میشود در خانه انداش می افتد بعد از یک ماه دوباره می آید اینها از پیش نمی تواند بگوید من فلان روز مریض میشوه اجازه بدهید که وقتی مریض شده نیایم ! عجب فرمایشی میکنند ! این یکی که ابداً مورد ندارد فرمایش شما . یکی دیگر مرخصی هائی است که برای مسافرت است این مرخصی را از پیش تقاضی میکنند مجلس بکمیسیون مراجعه میکنند کمیسیون یک جریبائی دارد در خود مجلس یک جریبائی دارد مدتی هم اینجا طول میکشد بالاخره یکماه دو ماه میشود بنده خود سه چهار سال در این کمیسیون هستم دو سه ماه طول میکشد تا کمیسیون رأی را میدهد و نیاید اینجا تصویب بشود و حضرتعالی ایرادتان بهیچوجه وارد نیست

رئیس - موافقین با مرخصی آقای صفوی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . گزارش مرخصی آقای ناصری آقای ناصری بواسطه زخمی که در اثر تیر کیدن فشنک بدست ایشان عارض شده و در اهواز تحت معالجه بوده اند دو ماه و بیست روز از تاریخ دهم آبان ۱۳۲۱ غائب بوده و نتوانسته اند در مجلس حاضر شوند درخواست اجازه نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی عذر ایشان را موجه تشخیص داده و با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای ناصری برخیزند (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد . گزارش مرخصی آقای نواب یزدی آقای نواب یزدی در اثر کسالت مزاج و نبودن وسائل نقیبه ۱۵ روز از تاریخ دهم فروردین ۱۳۲۲ غائب بوده و تسکرافا درخواست اجازه نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی بدرخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود

رئیس - موافقین با مرخصی آقای نواب برخیزند (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد . گزارش مرخصی آقای اردبیلی : آقای اردبیلی درخواست ۲۷ روز مرخصی از ۲۳ اسفند نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود :

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم بنده با تمام این مرخصی ها موافقم ولی معمولاً مرخصی ها را آخر جلسه میخوانند اما اول جلسه ما وارد دستور شده ایم سؤال هم اصولاً جزء دستور است بایستی این قانون آیینی هم که چندین جلسه معطل مانده است امروز تمام بشود استدعا میکنم این یک خیر را هم رأی بگیرید باقی را بگذارید آخر جلسه

رئیس - آقای روحی باید بدانند که چندین جلسه این مرخصی ها مانده است در آخر جلسه هم آقایان نمی مانند که کار تمام بشود اداره حسابداری هم تقاضی کرده است که زود تر انجام بشود از این جهت در این موقع مطرح شد

افشار - بقیه را بگذارید برای جلسه بعد

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اردبیلی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . گزارش مرخصی آقای

مشار : آقای مشار درخواست ۲۲ روز مرخصی از تاریخ ۲۲ اسفند ۱۳۲۱ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود

رئیس - موافقین با مرخصی آقای مشار برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد گزارش مرخصی آقای گودرز نیا آقای گودرز نیا درخواست ۲۰ روز مرخصی از تاریخ اول

اردیبهشت ۱۳۲۲ نموده اند مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای گودرز نیابری خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای شباهنگ: آقای شباهنگ درخواست یکماه مرخصی از تاریخ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای شباهنگ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای ملک زاده آملی:

آقای ملک زاده آملی درخواست ۱۵ روز مرخصی از تاریخ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۲۲ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای ملک زاده آملی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

رئیس - ماده یازده لایحه آبیاری مطرح است. پیشنهاداتی دارد که قرائت میشود. پیشنهاد آقای اوحدی:

پیشنهاد میکنم ماده ۱۱ بشرح زیر اصلاح شود: ماده ۱۱ برای حفظ و نگاهداری سدها و مجری ها انهار عمومی آبند ها استخر ها چشمه سار های عمومی قنوات بنگاه آبیاری مبلغی را معین مینماید که کلیه صاحبان حقاچه بنسبت حقاچه ب صندوقی که تحت نظر هیئت های متشکله از مالکین است پرداخته و هزینه در مخارج دیگر ممنوع است.

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای اوحدی برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد آقای ملک مدنی پیشنهاد مینمایم جمله زیر حذف شود: قنواتیکه صاحبان متعدد.

رئیس - نیستند میماند تا بیابند. پیشنهاد آقای پالیزی عرایضی که از مالکین حقاچه برها حاصل میشود صرفاً صرف تقویت منابع آبیاری همان املاک خواهد شد.

وزیر کشاورزی - بنده موافقم باین ترتیب اصلاح خواهد شد.

مخبر - بنده هم موافقم.

رئیس - پیشنهاد آقای معدل:

در ماده ۱۱ در سطر شش جمله به تشخیص آبیاری حذف شود.

وزیر کشاورزی - عرض کنم بنده قبول میکنم این پیشنهاد را ولی این حق را محفوظ میدارم که اداره آبیاری بایستی در مرمت و نگهداری سدها و تعمیر آنها نظر داشته باشد و تشخیص بدهد و ممکن است در نظامنامه برای اداره آبیاری این اختیار را محفوظ بداریم و از قانون برداریم.

رئیس - پیشنهاد آقای تهرانچی و جمعی دیگر از آقایان در هر موقع که رودخانه ای دچار قلت آب بشود بنگاه آبیاری مکلف است نظارت کامل نماید که آب رودخانه به تناسب صاحبان حقاچه بتمام آنها برسد.

رئیس - آقای تهرانچی

تهرانچی - در جلسه گذشته اینجا صحبت شد راجع به حقاچه ها و قانون مدنی که تکلیف زمینهای جدید را نسبت به ما قبل معین کرده است البته این ترتیب قانون مدنی مال وقتی است که آب رودخانه به اندازه کافی باشد وقتی که رودخانه دچار قلت شد در تابستان یا اینکه خیز ب واسطه یک پیش آمد هائی زمستان خوبی نشده است از اواخر بهار هم شروع میکنند به قلت در این موقع البته حقاچه مقدم و مؤخر حاصل میشود آنکه حقاچه مقدم است میگوید من درست است که احبای جدیدی نکرده ام ولی دهنه همان یک متر یا چهار سنگ بوده است که باید من آب خودم را مطابق همان حقاچه ببرم اما این درست نیست، صحیح است که یک محلی چهار سنگ حقاچه داشته و باید ببرد ولی این برای چه موقعی است موقعی که رودخانه آبش کافی بوده و وقتی که رودخانه آبش کم شد همه ما ها که در آن حقاچه شرکت داریم مثل اینکه اگر صد هزار تومان شرکت داشته باشیم هر کس به تناسب سهم خودش اگر نود هزار تومان ضرر کرد باید بهمان تناسب از سهام کسر بشود از حقاچه هم باید از همد کسر بکنند بنده گمان میکنم این مسئله در گیلان

الآن هم معمول است وقتی که قلت شد ب تناسب کسر میشود تا به پائین برسد و وقتی که بحد انتهای قلت رسید به نوبه میرسد و این نوبه هم امری است که همه را از مضیقه و زحمت خلاص میکند مثلاً تمدن است به نهر اولی سه روز برسد سه روز هم به یکی دیگر و همینطور گردش میکنند و تا دوازده هم اگر حاصل آب نخورد نمیسوزد و بز بعد از دوازده بر میگردد بآن حاصل اولی اینکار الآن هم عمل میشود آقایان نمایندگان گیلان اطلاع دارند که در سفیدرود که یک قسمت مهمی را آباد میکنند این عمل معمول است حالا هم پیشنهاد ما این است که در یک چنین مواقعی بنگاه آبیاری نظارت داشته باشد که به تناسب آب بهمه برسد نه اینکه آن کسی که حقاچه بزرگتر را تمام یعنی مثل آن وقتی که رودخانه هزار سنگ آب دارد این شخص ده سنگ آب میبرد حالا هم همانقدر ببرد (معدل - خلاف اصل که بنگاه نمیتواند عمل کند!) خلاف اصل نیست مطابق با اصل است برای اینکه همینطور کسی که عرض کردم یک اشخاصی با این رودخانه شریکند و اگر کافی بود آب همه باندازه سهم خودشان میبرند و اگر کسر بشود هر کس باید به تناسب آن کسر کمتر ببرد اینجا است که بعقیده بنده باید آقای وزیر کشاورزی قبول بفرمایند نظری هم نیست، بنگاه آبیاری باید نظارت داشته باشد که بهمه برسد اگر این نظارت بشود احدی دچار زحمت نمیشود و اگر این نظر رعایت نشود آنهاست که پائین تر هستند دچار زحمت میشوند.

مخبر - عرض کنم که اگر بروح این قانون آقایان توجه بفرمایند منظور از این قانون تأمین آب برای املاک و ازدیاد آبیاری و توسعه و اصلاح امور فلاحی است ولی بطوریکه آقای صدر و سایر آقایان در جلسه گذشته گفتند بوسیله این قانون ما نمیتوانیم ایجاد حقی بکنیم یا تغییر حقی بدیم (صحیح است) بنابراین هر پیشنهادی که آقایان بکنند که تغییری در قانون بدهد بنده از طرف کمیسیون کشاورزی نمیتوانم قبول کنم و تصور نمیکنم مجلس رأی بدهد اگر در آتی لازم شد که اصلاحی در قانون مدنی بشود یا ایجاد حقی

برای کسی بشود که مخالف وضعیات فعلی باشد البته مربوط بین لایحه نیست و مربوط به کمیسیون کشاورزی و قانون کشاورزی هم نیست باین جهت بنده نمیتوانم این پیشنهاد را بپذیرم از طرف دیگر اگر بنگاه نظر آقا این است که نظارت داشته باشد البته مطابق همین ماده یازده بنگاه آبیاری نظارت دارد ولی نظارت او محدود است به مقررات قانون مدنی و نمیتواند از آن تخلف کند و اگر نظارت را بخواهند که ما اینجا نوشته ایم برای اینکه برخلاف مقررات قانونی یک مالکی بمالک دیگر تخطی نکند بنابراین بنده تصور میکنم همانطور که در ماده نوشته شده است نظارت دارد تنها همانطوری که در اینجا نوشته شده است و مطابق قانون مدنی عمل بشود بگذارید بهمین شکل بگذرد و پیشنهادی را که فرمودند بنده استدعا میکنم مسترد بفرمایند و تصور نمیکنم مجلس هم به چنین پیشنهادی رأی بدهد.

وزیر کشاورزی - منظور آقا در ماده ده هست اینجا مینویسد: نظارت در کاربرد امور آبیاری کشور از قبیل تأسیسات آبیاری - ساختمانهای تقسیم آب رودخانه ها را مجلس اجازه میدهد که بنگاه آبیاری نظارت کند البته اینکار را خواهد کرد ولی قانون را بر خلاف قانون مدنی در بیاوریم این شایسته نیست.

تهرانچی - برخلاف قانون مدنی نیست آقا.

رئیس - به پیشنهاد آقای تهرانچی رأی گرفته میشود موافقین برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد آقای منشور:

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۱ جمله طبق تشخیص بنگاه آبیاری و تحت نظر خود هیئت ها توسط مأمورین فنی آن بنگاه سطر شش و هفت حذف شود.

رئیس - آقای منشور.

منشور - این پیشنهاد توضیح زیادی ندارد این موضوع زیادی بودنش هم در این ماده خیلی محسوس است باین جهت است که مطابق توضیحاتی که دادند بطور کلی هم از طرف وزیر هم از طرف مخبر کمیسیون معلوم شد که تمام کارهای

بنگاه آبیاری توسط خود بنگاه انجام نمیشود بلکه در هر محل از طرف هیئتهای محلی انجام میشود بهمین جهت این قسمت لزومی ندارد که بتواند در جزئیات اگر بخواهد بابت تحقیقاتی بکند تحت نظر یک مأمورینی انجام بشود و اگر بخواهند کاملاً رسیدگی شود آن قسمتهایی را که میخواهند رسیدگی بکنند تحت نظر آن هیئت های محلی بگذارند که همان هیئت های محلی رسیدگی بکنند و بمنظور و مقصودی که دارند زودتر نائل شوند.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد (منشور - مسترد داشتیم) پیشنهاد آقای امیر تیمور:

جمله طبق تشخیص بنگاه آبیاری و توسط مأمورین فنی آن بنگاه از این ماده حذف شود.

رئیس - آقای امیر تیمور:

امیر تیمور - آنطور که فرمودید این حق البته برای وزارت کشاورزی همیشه محفوظ است اگر قانون هم نباشد این حق هست در امور آبیاری باید اظهار نظر بکنند و تشخیص را وزارت کشاورزی باید بدهد خائمه که یک بنگاه آبیاری برای این مقصود داریم ایجاد میکنیم اگر مثلاً آن سد شبانکاره را دولت ساخته است بصورت یک شرکت سهامی دربیاید و برود بدست اشخاص اگر یک روزی محتاج به مرمت بشود نظارت بنگاه آبیاری در آن شرط است بنده با این نظر موافق هستم در قانون هم نباشد این نظر باید اجرا شود پس در این موضوع اشکالی نیست اشکالی که هست این است که اگر ماده باین کیفیت بگذرد با وظایفی که در این ماده معین شده در عمل دچار اشکال میشود غیر از موضوع قنوات که در جلسه قبل فرمودند و قبول فرمودند موضوع وش بندی و سد بندی در رودخانه ها است که در خراسان مرسوم است و در باقی نقاط ایران هم مرسوم است چند تا چوب میاندازند و عقب آنرا بوته میریزند در بهار یک بسازان میآید آن سد خراب میشود ولی چند تا کارگر میآیند آنجا و سد را فوراً می بندند و اگر بنا بشود بگوئیم این حق ندارد که این کار را بکنند و باید به بنگاه آبیاری اطلاع بدهد آن مأمور فنی

سد تشخیص بدهد بعد هم در محل مأمور فنی ندارد آنوقت مجبور بشوند که از مرکز مأمورین فنی بفرستند یکسال میکند زراعت هم سوخته عده ای بی نوا شده اند بنده تمینی میکنم توجه کامل بشود همانطور که پیشنهاد آقای معذل بود این بابت جزء اضافه است بر آن پیشنهاد مأمور فنی هم حذف بشود آنوقت هم تمدن است که بتوسط آن هیئت ها بمنصرف برسد و هم بتوسط مأمورین کشاورزی در مواقعی که لازم است بمنصرف میرسد این پیشنهاد جامع و مانع است در مواقع لازم به اشکالی ایجاد نمیکند.

وزیر کشاورزی - چون این را قبول فرمودند آقای امیر تیمور که باید مأمورین فنی بنگاه آبیاری در این کار باید نظارت داشته باشند بنده موافقت حذف میکنم البته نظر ما در همان قسمتهای سد سازی و مورد مثال خودتان بود مقصود در آن قسمتها بود اینجا بنده موافقم که حذف شود و در آئین نامه خواهیم گذاشت برای آن قسمت ها.

رئیس - پیشنهاد آقای معذل:

امیر تیمور - بی نهایت متشکره.

رئیس - آقای معذل:

معذل - بنده توضیحی لازم است عرض کنم این همان پیشنهاد آقای پالیزی است که قبول فرمودند فقط تفاوتی که دارد این است که بنده اضافه کردم اگر در آمد آن سال صرف آن محل نشد ذخیره باشد برای همان محل قلمبند بنده این است که ممکن است امسال در محل خرج نداشته باشد نبرد در محل دیگری خرج کنند در یک بانک یا جای دیگری جمع کنند بنام همان محل ذخیره باشد تا هر وقت حاجت شد خرج کنند و در حقیقت مکمل آن پیشنهاد آقای پالیزی است.

مخبر - عرض کنم از خود همین ماده کاملاً واضح است که این عایدات برای مصرف همان محل است و نظر جنابعالی را تأمین میکنند دیگر لزومی ندارد چون از اشخاص مالیاتی

که گرفته نمیشود اگر محسوس شود که در فلان نقطه بیستی خرج شود برای مرمت آنها و یا تعمیر سد یک پولی به تناسب همان خرج گرفته میشود ولی اگر لازم نباشد پولی گرفته نمیشود (معذل - زبانی وارد نمیشود) زبانی وارد نمیشود آقای ولی اینکه میفرمایند در خورد ماده هست سطر آخر ماده را ملاحظه بنمائید منظور آقایان تأمین کرده است.

معذل - خیلی خوب حالا که اینطور است بنده پیشنهاد را پس میگرم.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری:

پیشنهاد میشود تبصره زیر بماده ۷ اضافه شود: مخارج تعمیر قنوات فقط تحت نظر مالک یا هیئت منتخبه مالکین بعمل خواهد آمد.

رئیس - آقای دکتر طاهری:

دکتر طاهری - با قبول پیشنهاد آقای امیر تیمور دیگر لزومی ندارد بنده نظر تأمین شد.

رئیس - پیشنهاد آقای انوار:

در ماده ۱۱ در سطر سوم کلمه و غیره حذف شود.

مخبر - این را موافقت کردیم.

وزیر کشاورزی - بنده هم موافقم.

رئیس - پیشنهاد آقای ملک مدنی:

پیشنهاد مینمایم جمله زیر حذف شود: قنواتی که صاحبان متعدد دارند و غیره.

رئیس - آقای ملک مدنی:

ملک مدنی - عرض کنم بنده در جلسه قبل در کلیات نظر خود را عرض کردم آقای وزیر کشاورزی هم در این مورد توجه فرمودند تکلیف مالکین که در قنوات خورده مالک هستند در ماده سیزده این قانون پیش بینی شده و اینجا هیچ ضرورت نیست برای اینکه در ماده ۱۳ دارد وزارت کشاورزی باید در قنواتی که جنبه خصوصی دارد نظر داشته باشد که آنها تعمیر و مرمت بشود و در آنجا نوشته که اگر یک چهارم مالکین تقاضی کردند وزارت

کشاورزی و اداره آبیاری وسایل قناتی و تعمیر آنها را فراهم میکنند باین جهت اینجا لزومی ندارد بنا بر این اگر موافق هستید حذف بشود.

وزیر کشاورزی - عرض کنم آقای ملک این جا دو

موضوع است یکی این است که در ماده سیزده ما نوشتم اگر در مورد قناتی که مالکین متعدد دارد یک عده آمدند تقاضی کردند آنوقت ما این کار را میکنیم اگر تقاضی نکنند عمل ما اصلاً موردی نخواهد داشت این یکی یکی دیگر جاهایی است که خود ما مطلع هستیم که مالکین متعددی دارد ولی نمی خواهند قنوات خودشان را آباد کنند و دائر کنند آنجا است که اداره آبیاری بدون مراجعه مالکین اقدام میکنند اگر به ماده سیزده مراجعه فرموده باشید این حق را ما در آنجا قائل شدیم برای مالکین و اینجا برای اداره آبیاری باین جهت بنده خواهش میکنم مسترد بفرمائید.

ملک مدنی - با این توضیحی که دادند بنده مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای حمزه تاش و آقای انوار:

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۱ سطر شش جمله بنگاه آبیاری حذف شود.

انوار - بنده استرداد میکنم.

حمزه تاش - بنده هم پس میگیرم.

رئیس - پیشنهاد آقای دهستانی:

در ماده ۱۱ کلمه تنظیم حذف شود.

رئیس - آقای دهستانی:

دهستانی - منظور بنده از این پیشنهاد این است که عرض کردم آنچه که بنده اطلاع نسبت به کشاورزی دارم این لایحه که از کمیسیون به مجلس تقدیم شده است کوچکترین نقضی ندارد خواستم از آقایان درخواست کنم توجه بفرمایند زودتر این لایحه بگذرد و هر چه در اطراف این قضیه پیشنهاداتی بشود تصور میکنم اصل موضوع را از بین ببرد یک موضوعی را آقای تهرانی فرمودند

که به دهات دوردست آب نرسد همینطور است ولی باید اذعان کنند که قانون مدنی برای این موضوع تکلیف معلوم کرده یعنی آب نرسد به آنجا اگر آب نرسد آب میدادند در آن موقعی که آب به قلت افتاد الا هم فالاهم پیش میاید قسمتهائی که نزدیکتر است مشروب میشود و قسمتهای پائین تر از بین می رود منظور این است که اگر این لایحه یک چیز هائی در اطرافش اضافه شود اصل موضوع از بین می رود و پیشنهاد را هم مسترد می دارم .

رئیس - پیشنهاد آقای منشور .

طبق تشخیص بنگاه آبیاری و تحت نظر خود آنها . . .
مخبر - این را خواندند و موافقت شد .

رئیس - پیشنهاد آقای اوحدی :

پیشنهاد میکنم پنج سطر از ماده ۱۱ حذف شود و بجای آن فراز زیر نوشته شود تا در موارد لزوم بصرف هزینه برسد و پرداخت هر هزینه از این محل جز برای انجام منظور مذکور در این ماده ممنوع است .

رئیس - آقای اوحدی .

اوحدی - علت این پیشنهاد بنده بدین مکرر شدن جملات است در این ماده و یکی زیادی یک عبارت است در این ماده آن زیادی عبارت در این ماده این فرازی است که نوشته شده عوایدی که از این بابت از املاک حاصل میشود صرف مرمت آبیاری همان محل خواهد شد این زیادی است . چرا ؟ برای اینکه در ماده هفت نوشته شده در آمد حاصل از تأسیسات آبیاری هر چه بشود مطلقاً در همان محل خودش صرف میشود اینجا دیگر لازم نبود این عبارت بعد از آن ماده هفت دو مرتبه تکرار بشود . این یکی آن تکراری را که بنده عرض میکنم و حذفش را خواستم برای این است که شما از این ماده دو چیز بیشتر نمیدخواهید یکی حفظ و نگاهداری مخزن و مقسم و سد و قنات و اینچنین چیزها که یک صندوق تهیه بشود و به تشخیص مالکین و اداره آبیاری یک وجوهی جمع بشود برای نگهداری در یکجا میگوئید برای نگهداری یکجا

ماده ۱۲ - در صورتیکه مالکی نادوماه از اخطار بنگاه آبیاری از پرداخت سهمیه مذکور در ماده ۱۱ استکاف نماید بنگاه آبیاری مجاز است از اعتبارات آبیاری سهمی او را بصندوق پرداخته و مبلغ پرداختی را بانضمام سود قانونی استیفا کند .

رئیس - آقای منشور

منشور - بنده مخالفت با این ماده ندارم فقط میخواهم عرض کنم بواسطه تعجیل زیادی که در نوشتن این قانون داشته اند مثل این است که تنظیمی که لازمست در این مواد نشده و اگر بسایر قوانین مراجعه میکردند و در موقع تنظیم این قانون نظریات همه مؤسسات وزارت کشاورزی را دخالت میدادند بهتر بود و این عیب پیش نمی آمد . در این ماده دو موضوع را در نظر گرفته اند یکی اخطار دوماه است و یکی هم آن مخارجی است که بنگاه پردازد و آن مخارج را با سود صدی دوازده از بانگ میگیرد معمولاً این اخطارها باید در ظرف مدت خیلی کم بعمل بیاید و این دوماه که اینجا نوشته یک مدت خیلی زیادی است و اگر بنا شد که در ظرف این دوماه هم معطل نکنند و پردازد (و مسلماً هم همین کار را خواهد کرد آن کس که مکلف است) بکلی آن قسمت تعمیرات عملش مختل میماند بنا بر این باید همانطور که در سایر موارد ده روز معمول است اینجا هم معین کنند که اگر در ظرف ده روز این را پرداخت بنگاه آبیاری بتواند خودش از محل عوائد آن صندوق کار خودش را بکند ولی آمدم سرفسنت آخر و بنگاه آبیاری پول را خواهد پرداخت و با سود قانونی آنرا استیفاء خواهد کرد اینجا هم اگر نظر ارفاق بنده مورد ندارد زیرا قانون وقتی پرداخته این ارفاق بنده مورد ندارد زیرا قانون وقتی که میگوید بایستی این در یک موردی باید باشد که طرف نمیدخواهد تمهید خودش را انجام بدهد و مجبورش میکنند که آن سهمیه را پردازد و باید سود بگیرد و بعد سود قانونی هم باید روشن باشد این خیلی مبهم است سود قانونی دوسه جور است مثلاً در وزارت دادگستری صدی دوازده حساب میکنند

اداره ثبت اسناد یک صدی دوازده حساب میکنند و یک صدی سه که میشود صدی پانزده بانک یک ترتیبات مختلفی در موارد مختلف حساب میکنند که در هر جا مختلف است این است که سود قانونی در هر جا یکسان نیست بعلاوه وقتی که مالکین سهمیه خودشان را پردازند باید یک اجباری هم پشت سرش باشد یعنی علاوه بر سود قانونی یک جریمه هم بدهد باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مدت تقلیل پیدا کند بده روز و بعد بعلاوه سود قانونی یک جریمه هم باو تعلق بگیرد که معطل نکنند اشخاصی که باید این کارها را انجام بدهند و وظیفه خودشان را زودتر انجام بکنند

وزیر کشاورزی - البته ما چون نظرمان جنبه ارفاقی بوده است ولی حالا که آقایان میفرمایند جریمه گرفته شود بنده موافقم پیشنهاد بفرمائید .

رئیس - پیشنهاد آقای منشور

در ماده دوازده دوماه به ده روز تقلیل داده شود و در آخر ماده بعد از کلمه سود قانونی اضافه شود و جرایم **وزیر کشاورزی** - پیشنهادات دیگر هم در این زمینه اگر هست بخوانید .

رئیس - پیشنهاد آقای معدل

در ماده دوازده جمله زیر بانضمام صدی ده جریمه تأخیر پرداخت جمله بانضمام سود قانونی اضافه شود

رئیس - آقای معدل

معدل - یک قسمتی را آقای منشور توضیح دادند پیشنهاد بنده این است که در ماده دوازده مینویسد اگر کسی پرداخت و آن دوماه مهلتی را که باو داده اند استفاده نکرد ملزم است علاوه بر سود قانونی حالا صدی دوازده است یا هر چقدر که میخواهد باشد صدی ده هم جریمه بدهد و الا اینچنین اگر باشد خود ماده مشوق همه است که ندهند برای اینکه نوی این مملکت این کار بدی نیست که این پول را ندهند و بعد با سود قانونی از او بگیرند و ممکن است همه پردازند و خود آن بنگاه از محل آن صندوق وجهی نداشته باشد که صرف این کار بکنند باین جهت بنده پیشنهاد کردم سود

قانونی را بدهد يك ده يك هم جریمه بدهد برای اینکه این خلاف را کرده تا فرقی باشد بین آن مخالف و آن کسی که سر موقع پولش را داده است .

وزیر کشاورزی - بنده این قسمت را موافق هستم اضافه بشود ولی با آن قسمت دو ماه که ده روز بشود موافق نیستم عقیده ام این است که آن جنبه ارفاقی را حفظ بکنند .

رئیس - پیشنهاد آقای نقابت .

سود قانونی به سود صدی دوازده تبدیل شود .

رئیس آقای نقابت .

نقابت - عرض کنم در قانون سودی مقرر نشده است که اینجا نوشته است سود قانونی سود اگر ربح پول است غیر قانونی است مگر مقدارش معین شود اینجا ممکن است نوشته شود اصل خرج را با اضافه صدی دوازده یا صدی ده بایک چند در صدی بگیرند سود قانونی هم اینجا نوشتنش مورد ندادن بنده از موقع استفاده میکنم چون بهیچ وجه اجازه در مواد نه در پیشنهادات به بنده نمیرسد از این مورد استفاده میکنم سئوالی از آقای وزیر پیشه و هنر دارم سوال کردم که چهارده ملیون ریال در وزارت پیشه و هنر سوء استفاده شده است زودتر برای جواب حاضر بشوند .

وزیر کشاورزی - عرض کنم که در قوانین ما سابقه دارد آقای نقابت مخصوصاً در قانون متمم بودجه بخاطر آمد که ذکر کردیم صدی دوازده حالا هم نظر همین است و بنده هم موافقم که تصریح کنیم صدی دوازده بمالود صدی ده هم جریمه **رئیس** - رأی گرفته میشود به ماده دوازده با اصلاحات موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۱۳ .

ماده ۱۳ - نسبت به قنوات دائر و بائری که صاحبان متعدد دارد در مواردی که دائر کردن يك قنات بایر و یا تنقیه یا ازدیاد آب يك قنات دائری ضرورت پیدا کند باینکه بمحض تقاضای مالک یا مالکین يك چهارم آب قنات بنگاه آبیاری باید درصدد بازجویی بر آمد .

اولا - تشخیص دهد که عملیات مورد تقاضا لازم یا مفید میباشد .

ثانیا - معین کند که اقدام بان از لحاظ فنی ممکن بوده و مطابق قانون مدنی مزاحم قنوات دیگر نباشد سپس مراتب را به مالکین عمده کتبا و بوسیله درج در روزنامه های کثیرالانتشار و الصاق اعلان در محل بخرد مالکین اخطار نماید مالکین نامبرده موظف هستند در مدتی که کارشناسی معین میکنند و در هر صورت از دو ماه از تاریخ اخطار تجاوز نخواهد کرد نسبت به عمران قنات خود اقدام نمایند چنانکه يك یا چند نفر از آنها نتوانند یا نخواهند در ظرف مدت مزبور در قنوات خود اقدام بکار کنند بنگاه آبیاری مکلف است که بلافاصله کار قنوات مزبور را بشريك یا شرکائی که تقاضی نموده اند واگذار کرده و خود نسبت بکار آن نظارت نماید و سهمی متممین را از اعتبارات آبیاری بپردازد و پس از انجام کار طلب خود را باضمام سود قانونی از متممین مطالبه و دریافت دارد در صورت تخلف برای هر ماه تأخیر صدی يك از مجموع مطالبات نامبرده جریمه تعلق خواهد گرفت و چنانکه تا قبل از بدست آمدن اولین محصول متممین حاضر پرداخت دین خود نشود بنگاه آبیاری مجاز خواهد بود در رأس اولین محصول محصولهای بعدی عین جنس را که بنرخ رسمی تسعیر میشود بابت مجموع طلب خود با اضافه هزینه ای که بان تعلق میگیرد مستقیماً یا بوسیله مقامات صلاحیت دار دریافت دارد .

تبصره - نسبت بدرآمد حاصل از این قبیل موارد نیز طبق ماده ۷ عمل خواهد شد .

رئیس = آقای طباطبائی .

طباطبائی - اگر چه آقای وزیر کشاورزی بکفداری نازک طبعند و طاقتشان در صحبت کم است ولی باید عرض کنم من در مذاکرات ملاحظه میفرمائید هیچوقت با اشخاص کار ندارم در اطراف لایحه صحبت میکنم و در اطراف موضوعی که مورد بحث است آفاهم که در جلسه گذشته صحبتی نسبت بمن کردید صرف نظر کردم که بهتان جواب عرض کنم در ضمن صحبت ها فرمودید که فلاکس گل کزده و از این قبیل حرف ها حالا هم لغتی که استعمال کردید شایسته شما و مقامی که دارید نیست آخر ماده هم بنظر بنده چیزی را که قید

کرده ام صحیح نیست و مورد اشکال است بيك شرکتي نمیشود حق داد که کار عدلیه را بکنند اگر متممی پیدا شد بین شرکاء هر کس مکلف است بمقامات صلاحیت دار برود و استیفاء حق خودش را بکنند چطور میشود بيك شرکتي حق داد که اگر متمن وجهی را بپرداخت خود او بیاید و برود سر او و پول مردم را توقیف کند و بگوید که من طلبکارم . در صورتیکه هر کس از هر کس ادعائی دارد اول باید رسیدگی کرد و بعد از رسیدگی اگر محکمه رأی داد باید با ضبط مال یا توقیف اشخاص استیفاء حق دیگری را بکنند ؛ شما در ضمن این ماده حق داده اید که بنگاه آبیاری یعنی بيك شرکتي اگر طلبکار شد در اولین محصول حق دارد برود جنس دیگری را ضبط کند و بردارد برود آخر ماده عبارتش بدینست که یا بوسیله مقامات صلاحیت دار اجرا شود این صحیح است اما آنجا که مینویسد مستقیماً خود شرکت می رود و اولین محصول جنس مردم را بگیرد برود این يك چیز تازه واردی است .

وزیر کشاورزی - بنده در قسمت اول بیانات آقای طباطبائی خودشان میدانند که من همیشه بایشان ارادت داشته ام و همیشه هم رعایت ادب را در عرایض خودم میکنم و هیچوقت هم از ادب خارج نشده ام و نمیشوم و همین توقع را هم از رفقای خودم دارم که هیچوقت در صحبت خودشان از ادب خارج نشوند و بیش تر نند و متلک به رفقای شان نگویند البته همینطور این انتظار را که آقایان دارند انتظار مقابل هم باید باشد اگر آقا گاهی بطور توضیح و مزاح بيك فرمایشی میفرمایند در مجلس البته طرف هم این نظر را دارد (طباطبائی - باید آقای رئیس مراجعه بفرمایند) البته آقای رئیس انتظامات با ایشان است ولی هر کسی هم میتواند از حقوق خودش دفاع کند بهر حال امیدواریم برای همیشه بعد از این تجدید نشود اما اینکه در خصوص مراجعه به محاکم فرمودید این موضوع در بنادی امر صحیح است که البته هر کسی حقی دارد بایستی بمراجعه صلاحیت دار برود و استیناف و تمیز را بگذرانند ولی خود آقا تصدیق بفرمائید که آیا این عملی است برای يك بنگاه آبیاری که از صندوق

خودش بيك مبلغی را که برای آبادی ملك بکنفر از مالکین است که از عمران و آبادی استفاده میکنند آن حق را بدهد و بعد برود به محکمه ؛ این که عملی نیست آقا ؛ اگر شما بخواهید اینطور عمل شود بنده عرضی ندارم یعنی بنگاه آبیاری از صندوق خودش مبلغی بدهد میدهد بعد از دست او شکایت بکنند و برود عدلیه و يك دفاتر قضائی و چندین وکیل در تمام کشور یعنی در تمام نقاط بلدستگاه های مخصوص درست کنیم و بعد هم بيك مخارجی و بيك حق و کالنی پرداخته شود که چیست میخواهیم سهم يك نفری را که ما داده ایم از نظر عمران کشور و آبیاری پولی که داده ایم پس بگیریم البته این نظر عملی نیست . مراجع صلاحیت دار را هم برای این منظوری که آقا فرمودند گذاشته ایم که بنگاه آبیاری موارد را باید نگاه بکنند اگر يك موارد کوچکی است که خودش اقدام میکنند و اگر موارد بزرگتر بود که بوسیله مقامات صلاحیت دار خودش اقدام میکنند . باین جهت این راه را باز نکنید که پول اداره آبیاری که باین ترتیب جمع آوری میشود برود جزء همان حسابهایی که الآن خیلی از وزارتخانه ها داده اند و بدبختانه عادت هم شده است که بعضی ها خیال میکنند چون پول دولت حلال است و پولی که از راه دریافت از صندوق دولتی بدست می آید حلال است برای خوردن البته بعد از چند سال هم که می آید به مجلس شورای ملی مجلس هم جزء بقایا می بخشد . از این جهت بنده خواستم استدعا کنم که این راه را در این قانون باز نکنید چون این کار بيك جنبه عمومی دارد و برای عمران و آبادی کشور خیلی مفید است .

رئیس - آقای انوار .

انوار - آقایان توجه بفرمایند این ماده يك ماده ای است که هر کس این را به بیند خیلی مفصل است موضوع این است که همین طوری که در ایران قنوات دائر و بائر است موضوع قنوات بائر را که همیشه در تحت نظر بسود درست بيك طوری بشود که این همه قنوات بائر که در ایران هست

براه بیفتد و قنوتی هستند که شرکاء متعدد دارد بنده خودم در دز آشوب گرفتار هستم که آنها حاضر نمیشوند و آب هم نداریم همینطور در جاهای دیگر هم همه آقایان گرفتار این موضوع هستند و مبتلا به همه هست يك قناتی است دائر و بنده ای از شرکاء حاضر میشوند ولی عده دیگر حاضر نمیشوند اینجا در این ماده ۳ یا چهار صورت دارد که ذکر شده و يك صورت دیگری هم هست که بنده بصورت تبصره عرض کرده ام و گمان میکنم آقای وزیر هم توجه میکنند و قبولش خواهند کرد. اولاً در این ماده تأمین کردیم که بنگاه مستقل آبیاری میتواند... در اینجا بنده سابق هم عقیده داشتم که واجب است که بنگاه مستقل برای قنوات این تکلیف را برایش قرار بدهیم که شرکاء هر قناتی را باید تعیین بکنند تکلیف آنها را که صندوق پس اندازی برای قنوات تهیه کند و این صندوق پس انداز برای آنها باشد که در موقعی که خرابی به قنوات وارد میشود و از شرکائی قنات می آیند شکایت میکنند محلی باشد یا جائی باشد که رجوع بکنند و از آن محل آن قنات را اصلاح بکنند اگر این نظر قید شده بود در اینجا اگر بود در این ماده دیگر باین طول و عرضی محتاج نبودیم برای اینکه بنگاه مستقل در این موقع مکلف بود که قنوتی را که شرکاء دارد آنها را ملزم کند که در تحت نظر هیئت سال بسال یا ماه بماه باندازه ای که آب میبرند يك پولی پس انداز کنند مثل پولی که در بانک میگذارند و بعهده باشد برای درست کردن قنات و این را باید فوراً آن شرکائی که هستند بگویند که ما در صندوق پول داریم و درست میکنیم و اگر نبود می آیند به بنگاه آبیاری شکایت میکنند و آن بنگاه رسیدگی میکند و پولی میدهد و این کار را تمام میکند. این يك صورت است صورت دیگر که بشما تذکر میدهم این است که اگر شرکاء یا شرکائی پیدا شوند بنگاه آبیاری بآن شرکاء یا شرکاء میگوید بروید این کار را بکنید و آن مبلغی را که داده است و آن پولی را که خودشان خرج کرده اند همه را میگویند. اما اگر پیدا نشد يك قناتی است مخروبه است

و هیچک از شرکاء نمی آیند و شرکائی هم نیست که حاضر بشود و قبول بکنند اینجا چکار کنند؟ این است که بنده تبصره ای پیشنهاد کردم در صورتیکه شرکاء و شرکائی پیدا نشوند که قبول کنند بنگاه مستقل آبیاری خودش مکلف است که از اعتبار خودش ولو اینکه قرض باشد اقدام کند و اینجا این را که آمده اند اقدام کرده اند نگذارند از بین برود این بود که بنده پیشنهاد کردم. موضوع دیگری که بنده خواستم عرض کنم این است که در این جا ما تحدید کرده ایم مالکین را که تا يك چهاره باشد حالا اگر يك قدری بیشتر باشد مانعی ندارد ولی اگر کمتر باشد چه بکنند؟ شرکائی دیگر که نمی آیند و او هم که مالک کمتر از يك ربع آب قنات است که شما مقید کردید که $\frac{1}{4}$ آب قنات را مالک باشد پس این بیچاره چکار بکند؟ پس این قید $\frac{1}{4}$ را بنده عقیده ندارم و بنده عقیده ام این است که نسبت به قنوات باشد بهر میزانی که شرکائی یا شرکائی دعوت کرده اند برای اصلاح کردن و مرمت او هر اندازه ای که مالک است باشد اهمیتی ندارد ولی وقتیکه رجوع کرد به بنگاه مستقل آبیاری آن بنگاه مکلف است این عمل را بکند اگر چه میزان $\frac{1}{4}$ نباشد.

وزیر کشاورزی - عرض کنم فرمایش آقای انوار

صحیح است خود ما هم متوجه بودیم و آقای روحی هم يك پیشنهادی کردند که اگر يك همچو قنوتی پیدا شد که مالکین آن حاضر نشدند یا شرکائی آن حاضر نشدند این را خود اداره آبیاری بدست گیرد و آباد کند و بفروشد و بعد هم البته تفاوت قیمت آن را هم به مالک بدهد و این را حقیقتاً اگر خواسته باشیم که يك عمل صحیحی کرده باشیم میبایستی که آن پیشنهاد را قبول کنیم ولی در کمیسیون این پیشنهاد در اطرافش صحبت شد و گفتند که این بر می خورد بسایر قوانین ما و از این جهت موافقت نشد با آن پیشنهاد. ولی بنظر بنده علاج اینطور کارها را همان نظر و همان پیشنهاد میکند که اگر يك شرکائی حاضر نشد که این قنات را دائر بکند و نه حاضر شدند قنات را بفروشد یا بخواصیکه ممکن است قنات را دائر بکنند اصلاح لاجاجت کردند و این قنات خراب

شود این راهش همین است ولی البته این جاسوی يك قوانین دیگری را که ما داریم میگیرد و بنده باینجهت نتوانستم با این پیشنهاد موافقت کنم روی همین نظر. اما اداره آبیاری میخواهد همینطور پولشانرا بدهد و آن قنات را صد در صد بعهده بگیرد و اگر این حق برایش منظور نباشد که از حقوق خودش بهره برداری بکند تا حقوق او مستهلك بشود تا خارج او مستهلك بشود و پولی را که پرداخته همینطور را کد بماند این صحیح نیست و بنده موافق نیستم. اداره آبیاری هم چه پولی ندارد که این اعتبار را بدهد بعد هم برود به عدلیه تازه برای احقاق حق خودش باید پولهایش خرج بکند این هم موفق نمیشود فرمایش آقای انوار صحیح است اینجا نظر است یکی همین بود که فرمودند و یکی هم مالکین که در يك قنات شرکت دارند غالباً روی لجاجت زحمت ایجاد میکنند و درد سر پیدا میشود و يك تقاضائی میکنند در صورتیکه تقاضایشان موردی ندارد. آنوقت مطابق قانون باید برود يك رسیدگی بکنند در صورتیکه آن رسیدگی و مطالعه ضرر ندارد و از این جهت بود که ما نوشتیم که باید آن اشخاص يك چهارم آب را مالک باشند که هر روز يك ددرسری برای سایر شرکاء فراهم نشود.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - بنده اتفاقاً با این ماده موافق نیستم و معتقدم باید قدری از این شدیدتر باشد. بسیاری از موارد (آقای وزیر کشاورزی توجه بفرمایند) پیدا شده است که يك قناتی که دارای شرکائی متعدد است یکی از آن شرکاء دیک طمعش بجوش میآید و برای اینکه سهم دیگران را بخورد اینها را همین طور در بیچارگی و بلا تکلیف و سرگردانی نگاه میدارد و حاضر نمیشود که يك ریال خرج قنات بکند و قنات را بحال صحیح نگاه میدارد و آن شرکاء هم طاقت این ضرر را ندارند و مجبور میشوند که سهم شانرا و حصه شانرا بآن مالک که این وضعیت را ایجاد کرد دست بفرشند و این آده فقط در بر تو طمع و پولی که داشته است يك چنین سوء استفاده کرده است اینها مواردی است که باید پیش بینی بشود و این

چند سطر زیادی است و نباید ذکر شود برای اینکه يك مواردی هست که اشخاص بهیچوجه حاضر نیستند که بخارجی بپردازند اینها از مواردی است که در این دو قسم مورد باید قانون باشد و قانون باید جلو گیری کند که قانون هر ندنوی دهان آن کسی که دیک طمعش بجوش آمده است و میخواهد که پول و سهم دیگری را ببرد باید قانون جلو گیری کند که یا خودش این قنات را بکار بیاندازد و سهم هر يك را بگیرد و بهشان بدهد و یا اینکه شخصی که نمیخواهد سهم خودش را بدهد او را مجبور کند که بدهد زیرا اینجور اشخاص بهیچوجه منالوجه زیر بار حرف حساب نمیروند و این عمل آنها به عمران و آبادی کشور لطمه وارد میکند باید نوی سرشان زد و این کار را انجام داد.

رئیس - آقای روحی.

روحی - عرض کنم بگانه ماده که در این قانون هست و میشود ازش استفاده کرد این ماده است. بنده عقیده ام این است که آقای وزیر محترم کشاورزی بکفایت دست بکنند امروز آقایان کشور از این وضع ملاحظاتی بالاتر است و باید امروز کاری کرد که بدون هیچ ملاحظه ای نه تنها این دهات خراب زیادتر نشود بلکه به آبادی و عمران بروند بگانه راهش همین راه کشاورزی و فلاحتی است. بنده بخاطر هم میآید بودجه ای که ما در این چند سال اخیر داشتیم يك قلم درشتی در آن بود مربوط به راه آهن که آنرا اداره میکردیم. الآن ۳۰۰ میلیون و چند صد تومانی دولت از این ممر علاوه دارد و چندین میلیون تومان هم از بابت دریافت پول قند و شکر اضافه شده است و هیچ کاری هم نمیشود و متأسفانه بودجه هم نمیآید اینجا که ما بخوانیم و به بینیم که چه اقلامی قابل قبول است و چند پول میدهم و چقدر خرج میکنیم و بنده میدانم عمر مجلس دوره ۱۳ هم خواهد گذشت و ما نمیتوانیم و نخواهیم توانست از این حق قانونی خودمان استفاده کنیم که چند میگیرند و چند خرج میکنند و چه میکنند (صحیح است). حالا آمدیم سر مطلب در تمام کشور در کرمان و خراسان و آذربایجان هزارها قنات

بائر است. یکی از نمایندگان محترم خراسان بمن گفت که چهارصد قنات بائر داریم. خوب این فایده اش چی است؟ احتکار ملک یعنی چه این حقوق مردم است و این آب زمین بدما نفرین میفرستد و الان در حدو کرمان قنواتی است که شرکاء میخوانند دائر کنند ولی یکی از شرکاء نمیگذارد میخوانند بخزند آنجا را ولی صاحب ندارد ولی بعدا هزارتا شربک تو صاحب پیدا میکنند و از بعد از صفویه تا حالا در ایران شاید بیش از ۵۰ هزار قنات مخروبه بوده است که حالا هم خراب است آیا دولت باید تحمل بکند؟ آقای این صحیح نیست بنده اصول مالکیت را محترم میشمارم و البته مطابق قواعد اسلام هم محترم است مذهب میگوید این اراضی بائر و قنوات مخروبه را باید احیا نمود. آقای اعتبار این قضیه مربوط به مالکیت نیست اشتباه نشود این اراضی جزو ثروت عمومی کشور است و عامای شرع میبخشیدند ب دیگران که مردم استفاده کنند و آباد کنند و احیاء کنند شما چرا دستهای خودتانرا می بندید و چرا این پیشنهاد بنده را قبول نمیکنید آبا شما مالک احتکار میکنید ۲ سال و ۳ سال گفتید قنات را آباد کن و نکرد میدهیم ب دیگران که آباد و احداث کند هر کس آباد کرد آب میآورد و نان مردم زیاد میشود آخر این امر صحیح نیست موافقت کنید با این پیشنهاد. عرض کردم آقای این اراضی که مجهول المالك است اگر مالک دارد که برود آباد کند. پیشنهاد کنید و اگر يك هفته هم قانون عقب میآفتد تأثیر ندارد بگذارید شاید باین ترتیب مملکت آباد شود. شما میدانید در بعضی از حومه های شهرستانها بروید و این درختهای خشک را که بآدم نفرین میکنند به بینید در صورتیکه آنوقت در زیر آنها قنات هست که باید آباد بشود آخر چرا تا کی مانا کی باید ملاحظه کنیم؟ بنده عرض کردم اگر از دو سال باین طرف آبیاری را مواظبت کرده بودیم البته امروز این قحط سالی را نداشتم مالان به چشم مان گر سنگی گذشته را دیدیم و باز اجازه نمیدهیم. بنده از شخص شما جداً متشکرم شما يك وزیر لایق و پارلمانتار هستید شما چرا این پیشنهاد بنده را رد کرده اید. بنده

پیشنهاد دادم که اگر صاحب قنات تا سه سال حاضر شد که چه بهتر ولی اگر حاضر نشد باو اخطار میکنند باز هم اگر حاضر نشد بدسی دیگر میدهند که آباد کند والا این قنات هم مخروب میشود در صورتیکه از آن میشود هزارها درخت آبیاری بشود و با این سه هزارها مردم ازش استفاده می کنند در این مملکت باین کم آبی در آذربایجان صد هزار تا قنات هست اینها باید همینطور خراب بماند؛ اینها نباید آباد شود؛ بعقیده بنده اراضی را اگر تا سه سال فلان مالک آباد نکرد دولت باید خودش آنرا آباد کند

وزیر کشاورزی - عرض کنم این فرمایشاتی را که فرمودید بنده هم خودم تصدیق داشتم ولی همان طور که عرض کردم در کمیسیون آقایان موافقت فرمودند ولی این عدم موافقت کمیسیون با این پیشنهاد کافی نیست و آقایان هم باید مراقبت کنند و از این جهت بود که این امر موکول به نظر مجلس شد یعنی اگر مجلس این نظر را قبول کرد که بنده هم قبول میکنم

مخبر (آقای افشار) - بنده مجبورم بنام کمیسیون کشاورزی يك مختصر تذکری را با آقایان بدهم بطوری که خدمت آقایان عرض کردم این قانون بهیچوجه سلب حق نمیکند از کسی. پیشنهاد حضرتعالی آنجا سلب حق میکند و تباین دارد با قانون مدنی البته در این قانون در این قسمتها هم اگر دولت مطابق قانون عمران رفتار میکرد این نظر در قانون عمران تأمین میشد ولی متأسفانه نکرد. حالا چون پیشنهاد جنابمالي مطابقه با قانون مدنی نمیکند و اگر این قانون را معالطه فرموده باشید بهیچوجه ایجاد حق نمیکند و سلب حق هم نمیکند این نظر کمیسیون بود که بنده مرض کردم حالا بسته است بنظر مجلس

(روحی - بسیار خوب این نظر خودتان است)

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده نظری داشتم که اینجا خوبست يك جمله ای هم اضافه بکنیم که قنواتی که جدیداً احداث هستند باید مشمول باشند و مقدم باشند بر آنکه قنواتی است که بائر هستند و

يك اراضی است که احتیاج با احداث قنات دارد. بنظر بنده اداره آبیاری باید اقدام بکند و بعضی جاها هست که طبیعتاً استعداد دارد که قنات بیرون بیاید و اراضی آن مشروب بشود و از همه لازم تر است باین جهت بنده پیشنهاد کرده و تقاضا میکنم که بپذیرید این قسمت را.

رئیس - پیشنهاد آقای شاهرودی :

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۱۳ پیشنهاد مینمایم پس از عبارت از دیاد آب يك قنات دائری جمله (از قبیل کندن چاههای تازه و بغل بر در ملک دیگری) افزوده شود.

رئیس - آقای شاهرودی.

شاهرودی - این پیشنهادی که بنده کردم در قانون قنوات هم ذکر شده و این از این نظر بود که در آن قسمت اجرایش دچار تأنی و تأخیر میشود. این بود که برای سرعت انجام کار بنده پیشنهاد کردم که کندن چاههای تازه و چاههایی که بعنوان بغل بر در قنات میکنند در این قسمت افزوده بشود. با آقای وزیر کشاورزی هم مذاکره شده است (افشار - کجا اضافه شود؟) نوشته ام در آن جا در پیشنهاد هست.

امیر تیمور - يك مرتبه دیگر بخوانید (بشرح پیش قرأت شد)

وزیر کشاورزی - بنده قبول میکنم.

رئیس - آقای مخبر شما هم قبول کردید (مخبر - بلی) پیشنهاد آقای مؤید احمدی و فیاض :

پیشنهاد میشود بجای جمله مالکین يك چهارم آب قنات نوشته شود یکی از مالکین.

رئیس - آقای مؤید احمدی :

مؤید احمدی - عرض کنم البته همه آقایان تصدیق میفرمایند که مملکت ایران يك مملکتی است فلاحتی و مخصوصاً احتیاج زیادی بآب دارد. اشکالاتی در این قسمتها پیدا شده که يك قسمتش بعقیده بنده رفع شده است و آن قسمتی بود که حضرتعالی يك قناتی داشتید که میخواستید

از اراضی بنده بگذرانید و بنده نمیگذاشتم. یادم هست که يك شخصی در کرمان معتقد بود که ربع عشر از يك دانك ملكی و حقاچه دست او است همین امیر امیر ایهیمی قناتی داشت که میخواست از آن جا بگذرانند میگفت که ۱۰ هزار تومان باید بدهید تا اجازه بدهم که دو سه پشته چاه در آن ملک کنده شود و يك مشاجرات و دعوائی شد در عدلیه تا بالاخره عدلیه بایشان اجازه داد قنات را رد کردند. اخیراً وزیر دادگستری اسبق مرحوم داور خیلی جد و جهد کرد که این دعوا را کوتاه کرد و قانونی گذراند از کمیسیون دادگستری که حق داد پول زمین او را هم بدهند حتی چهار برابر و پنج برابر (دکتر طاهری - دو برابر) و قنات را بکشند. حتی یادم هست که ما و کلای جنوب که تشنه آب هستیم بقدری تند رفتیم که گفتیم بخواهند قنات هم بکنند مجاز هستند و حق دارند در صورتیکه در این موضوع ما خیلی تند رفته بودیم. چون ممکن است شخصی نوی سالن اینجا بیاید که من میخواهم قنات بکنم بالاخره آنرا قبول نکردیم ولی گفته شد که در جائی که قنات هست میتواند اقدام کند این قانونش گذشته است و اجرا هم شده است. راجع بقنوات کرمان وقتی که آغا محمد خان حمله کرد بمردم کرمان آمدند تمام قنوات دور شهر را بر کردند ملاحظه فرمودید که آغا محمد خان وقتی که جنگ کرد با کرمانی ها قنوات را خراب کرد و بر کرد تا اینکه بمردم آب نرسد و همینطور در شهرهای دیگر هم خیلی از اینها هست. خوب حالا بعضی از اینها مالک دارد و بعضی ندارد آنهايي که مالک ندارد بنده موافقم که بنگاه کشاورزی خودش احیاء کند این اشکال ندارد. شرعاً هم هر کسی قنوات را احیاء کرد مال اوست باین طریق که مالک نداشته باشد. ولی يك مالک دارد ۵ نفر ۱۰ نفر مالک دارد یعنی يك نفر بیشتر ندارد در آنجاها نمیگذارد اقدام کنند و قنات را آباد کنند چرا؟ برای اینکه میخواهد قیمتش ارزان بشود و سهام آنها را بخرد بقیمت نازل بعد برود خودش آباد کند از این جهت خرجی نمیده و میگوید آباد نشود و دیگران هم که بقدر ربع مالک نیستند. حالا اگر صبر کنند و همانطور بماند این

کار خوبی نیست. همه جای ایران هست و این دعوی هست اشکال آن قسمت قبوات رفع شد حالا این قسمت هست ولی باید راهی پیدا شود که وقتی که یک نفر از مالکین گفت آقا بنده خرجش را میدهم شما کمک کنید تا شاید آب جاری بشود و این مملکت زراعتی بشود. این مملکت باید استفاده از آب بکند زمین داریم هر چه میخواهید یکی از وکلا در کمیسیون صحبت میکرد که یک نفر میگفت من دلم میخواهد چند تا میش داشته باشم و دیگری میگفت که من دلم میخواهد ده تا کرک داشته باشم که میش های تورا پاره کنند. در اینجا او سه دانگ دارد و بنده نیم دانگ خرج میدهم و او نمیکند این کار را آخر این چطور میشود؟ این موضوع را باید بنحوی حل کرد این قبوات همین طور افتاده است این است که بنده پیشنهاد میکنم و آقای وزیر هم دقت بفرمایند که اگر یک نفر مالک حالا ربع ندارد باید برود معدوم بشود؟ باید چه کار بکند؟ باید تکلیف او هم معلوم باشد؛ یک نفر مالک اکس قبول کرد و پول داد شما باید قناتش را آباد کنید و از سایرین هم بگیری (صحیح است)

مخبر (آقای افشار) - پیشنهاد آقای مؤید احمدی بسیار خوب است و این موضوع هم در کمیسیون مطرح شد فقط يك اشکالی دارد و اشکال این است که اگر قدرتی باشد که فرض بفرمائید ۵۰۰ نفر هزار نفر مالک دارد و اختلاف هم متأسفانه بین مالکین هست اگر ما نفر را فقط در نظر بگیریم چون ۵۰۰ نفر هستند ممکن است که الی الی پیشنهاد تمام شدن نباشد. پس موافقت بفرمائید که در این صورت سهم مالکین را هم وارد کنیم. حالا اگر میفرمائید که يك چهارم زیاد است يك چهارم را يك دوازدهم میکنیم چون اگر این قید نباشد اشکال دائماً باقی است و تمام شدن نیست. اگر موافقت بفرمائید که اینطور باشد بنده تصور میکنم که هم نظر آقایان تأمین شده باشد و هم اشکالی نخواهد داشت. ولی اگر بنویسیم که يك نفر از پانصد نفر هم اگر پیشنهاد بدهد این قبول است دیگر این کار عملی نخواهد شد و پیشنهادات هم تمام

نمیشود اگر موافقت بفرمائید يك چهارم را نیمدانگ بکنند یعنی يك دوازدهم رفع اشکال خواهد شد.

مؤید احمدی - خیلی خوب آن پیشنهاد را يك دوازدهم بکنید

وزیر کشاورزی - بنده هم قبول میکنم

(مخبر - بنده هم قبول میکنم)

رئیس - پیشنهاد آقای روحی:

تبصره زیر بعنوان تبصره دوم بماده ۱۳ علاوه و پیشنهاد مینمایم:

تبصره ۲ - از تاریخ تصویب این قانون لغایت سه سال هر جا که قنات با بری است مالک یا مالکین باید آنرا دایر نمایند و هر گاه در عرض این مدت از این حق استفاده نکردند و وزارت کشاورزی باید به درخواست کنندگان آنکه این منظور را عملی سازد این اجازه را داده و يك سیم از مخارج آنرا از بانک کشاورزی بر طبق مقررات این قانون باز قرض دهد.

رئیس - آقای روحی.

روحی - بنده آقا توضیحات خودم را قبلاً عرض کرده توجه بفرمائید. عرض کنم آقای افشار نظر کمیسیون البته نظر مجلس نیست. يك کمیسیونی شش نفری که تمام هم متخصص فنی نیستند در اصول فقاها و قضاوت هم که نمیتوان گفت متخصص هستند و آیه هم که نازل نشده بگویند مالک را که قبول کند بنده عرض میکنم آقا زمین بائر و قنات بائر در این کشور باید آباد بشود که مردم استفاده بکنند چیزی غریبی است الان از زمان صفویه به بعد مدار کی هست در تمام دهات و شهرستانها بروید به پیشین که در تمام شهرستانها شاید بیش از ۵۰ هزار قنات بائر است که اگر يك قسمت اینها دایر شده بود ما پارسال دچار این بدبختی ها و گرفتاریها در قسمت خوار بار نمیشدیم. موافقت کنید با این پیشنهاد و بنده يك چیزی را هم اضافه کردم در این پیشنهاد که قبلاً پیش راهم بیردازیم. اگر خود او آباد نکرد باید و طبق يك مقرراتی قیمتش را هم بگیرد من خدارا گواه میگیرم نه خودم قنات دارم نه کسانی و نه عمرم کفاف میکند ولی باید يك فکری کرد که آنها آباد بشود آقای وزیر توجه بفرمائید.

وزیر کشاورزی - بنده موافقه با نظر آقا بسته بنظر مجلس است.

مخبر (آقای افشار) - عرض کنم آقا...

روحی - بنده جواب نمیکوام قانعم آقا قبول داره (همهمه نمایندگان).

وزیر کشاورزی - عرض کنم بنده عرض کرده با آقای روحی که با نظر شما موافق هستم ولی در کمیسیون با این نظر شما موافقت نکردند چون این برخلاف قانون عمران است در ماده ۴ قانون عمران هم يك چنین پیش بینی را کرده است که اگر کسی حاضر نشد این کار بشود حالا بسته به نظر مجلس است اگر مجلس قبول کند نظر آقا را بنده هم موافقت میکنم (روحی - اگر مجلس رأی داد شما حتماً باید قبول کنید) اینجا این ماده ۴ قانون عمران میگوید:

ماده ۴ - در صورتیکه علت خرابی با داشتن قدرت مالی عدم موفقیت مالک در تهیه وسایل عمران بواسطه بی اطلاعی یا ضعف قوا باشد و با موجود بودن وسیله عمران خرابی ملک یا قنات بر اثر مسامحه و بی قیدی مالک یا یکی از شرکاء ملک یا قنات باشد و اقداماتی که برای وادار کردن مالک بعمران مالک یا قنات بعمل آمده مؤثر نشود ملک یا قنات بوسیله شرکتها و مؤسسات بهره برداری فلاحتی که مطابق ماده ۲۱ قانون تقسیمات کشور و وظایف فرمانداران و بخش داران مصوب ۲۰ آبان ۱۳۱۶ تشکیل میشود بحساب مالک یا بعنوان اجازه برای مدتی که شورای بخش معین میکند اداره و عمران خواهد شد این است آقا.

روحی - عجب جوابی دادید.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - عرض کنم بنده خواهش میکنم آقای وزیر توجه بفرمائید که این قانون گذراندن و دست وزارتخانه ها دادن و پیش رفتن این خیلی سابقه دارد که قوانین خیلی خوبی از این مجلس میگذرد ولی دست اجرا که میرود متأسفانه يك قدم هم برداشته نمیشود و البته نظر آن همین قانون عمرانی است که ما گذراندیم. بعقیده بنده

قوانین فعلی ما بقدر کفایت دولت را اقتدار داده است که او بتواند کار خود را بکند. اگر این قانون بگذرد که وزیر کشاورزی هستید و مجلس هم امیدوار است که شما يك کارهای خوبی در قسمت کارهای کشاورزی بکنید که خیلی پیشرفت بکنند. لازم نیست ماحالا در قسمت قانون مدنی هم دخالتی بنماید و عملی بکنیم که آنها دچار زحمت بشوند بنظر بنده ماده ۱۳ و ۱۱ هر دو دست خود آبیاری را باز میگذارد که هر عملی را که لازم باشد بکنند و احتیاج ندارد که بيك کار هائی که مورد نداشته باشد دست بزنیم زیرا ما داریم دخالت در حقوق و مالکیت اشخاص میکنیم (کافی است).

رئیس - پیشنهاد آقای مرآت اسفندیاری.

پیشنهاد میکنم پس از انجام کار طلب خود را باننامه سود قانونی علاوه صدی دوازده بعنوان جزم تأخیر دریافت دارد.

رئیس - آقای مرآت اسفندیاری.

مرآت اسفندیاری - بنده توضیح زیادی ندارم مقصود بنده این است که ممکن است اگر ۵ سال هم بگذرد و آقایان حاضر میشوند که بعضی سنودشان را بیردازند جریمی برای این کار گرفته شود که مرتباً پرداخت شود.

وزیر کشاورزی - صحیح است. در ماده قبل هم چون قبول کردم اینجا این را باید بگذاریم ده درصد یعنی خسارت تأخیر تأدیه ده درصد این همان مطلب است.

رئیس - پیشنهاد آقای معدل.

پیشنهاد میشود در قسمت ثانیا کلمه یکی اضافه شود به شرح زیر (درج در یکی از روزنامه های کثیر الانتشار) الی آخر.

رئیس - آقای معدل.

معدل - آقا اینجا نوشته شده است در روزنامه های کثیر الانتشار اصل خرج چاپ در روزنامه های کثیر الانتشار خیلی از خرج قنات بیشتر میشود. در یکی از روزنامه های کثیر الانتشار کافی است و بعلاوه چون نوشته اید که الصاق اعلان هم بشود بنا بر این کافی است.

وزیر کشاورزی - بسیاو خوب بنده قبول میکنم

(بخبر - بنده هم موافقم)

رئیس - پیشنهاد آقای ناصری .

پیشنهاد میشود عبارت (یا مفید) از آخر سطر پنجم زده بشود .

مخبر - موافقم .

(وزیر کشاورزی - بسیار خوب بنده موافقم)

رئیس - پیشنهاد آقای طباطبائی .

پیشنهاد میکنم ۵ سطر آخر ماده ۱۳ حذف شود .

رئیس - آقای طباطبائی .

طباطبائی - عرض کنم الان ملاحظه فرمودید که

مجلس نگران بود از اینکه مبدا باصول مالکیت صدمه

بخورد و در حق مردم يك زیاده روی هائی بکنند ما مورین

راجع بهمین پیشنهاد اخیر وقتی که ماده مطرح بود عرض

کردم این ۵ سطر آخر بيك آبیاری و بيك شرکت

آبیاری اجازه میدهد که برود و محصول مردم را ضبط کند

و جوابی که آقا دادید اسباب استیجاش مردم بود چون

شما از دستگاه قضائی راضی نیستید و میگوئید که عدلیه

کارش خوب نیست و طول میکشد و مردم معطل میشوند

پس من آنجا نمیروم . شما که دولتید زیر عدلیه میزنید

پس مردم چه کنند ؟ به بینید این منطق دارد این سؤال

و جوابهائی که ما میکنیم و اینجا نوشته میشود شاید يك

روزی تاریخ شد به بینیم به گفته ما مردم با چه نظری

باید نگاه بکنند و چه باید بگویند . خوب شما که دولتید

از عدلیه میترسید . آقا يك شرکت آبیاری است از مادیون

طلب خودش را میخواهد و او ممتنع است تکلیفش توی تمام

قوانین معینی است همینطور که در آخر هم نوشته اند بوسیله

مقامات صلاحیت دارد . این کار را هم بان وسیله بکنند اگر

به نظر بنده آقایان سطر آخر را حذف بکنند بهتر است همه

شرکاء و همه اشخاصی که با شرکت آبیاری سروکار دارند

همه شان که متعدی و ممتنع از حساب نیستند توی يك عده

صد نفری يك نفر دو نفر سه نفر ممکن است پیدا شود که

ممتنع باشد پول را ندهند برای اینکه ۵ نفر پول شما را

تأخیر کردند یا چهار نفر شما میخواهید اصول را بهم بزنید

و بيك شرکتی اجازه بدهید که کار عدلیه را بکنند این

موضوع بنظر من صحیح نیست . اگر چه موضوع گذشت

باز در خاتمه عرایض باید بگویم که بنده باین کلمات کوچهای

مانوس نیستم . خواهش میکنم که دیگر تکرار نکنند و

متلك نکوبند دیگر . شما يك وزیر غیر قانونی هستید شما

خیال میکنید حالا هم و کیل هستید ؟

اعتبار - البته بنده برای خودم تا آخر عمره وکیل

خواهم بود .

رئیس - بد پیشنهادتان رأی بگیریم آقای طباطبائی ؟

(طباطبائی - خیر علاقه ای ندارم)

رئیس - پیشنهاد آقای ملک مدنی .

پیشنهاد مینمایم در ماده ۱۳ جمله زیر اضافه شود :

(همچنین برای احداث قنوت جدید الاحداث) .

رئیس - آقای ملک مدنی .

ملک مدنی - این همان جمله ای بود که بنده عرض کردم

و ضرور هم هست اینجا . چون يك اراضی هست که استعداد دارد

برای احداث قنوت جدید و شاید از اراضی بایر هم استعدادشان

برای ایجاد قنات بیشتر باشد . باین جهت بنده پیشنهاد کرده

افزوده شود که اراضی که استعداد دارند برای قنات جز این

ماده بشود و این جمله هم اضافه شود (شه دوست - پیشنهاد

جناب عالی يك قدری گنگ است) اگر نظر جناب عالی چیز

دیگری است ممکن است بفرمائید چون نظر بنده این است

جاهائی که استعداد دارد برای احداث قنات آنها هم اضافه

شود .

وزیر کشاورزی - نوشته شود قنوت دائر و بائر در

جدید الاحداث بنده هم موافقم .

رئیس - پیشنهاد آقای معدل .

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۳ .

بجای مالکین يك چهارم آب قنات نوشته شود (مالک

يك ششم آب قنات) .

مخبر - آن که يك دوازده شد (معدل پس گرفتیم آقا

پس گرفتیم به بخشید) .

رئیس - پیشنهاد آقای رضوی .

بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۱۳ اصلاح زیر بعمل آید .

۱ - در سطر سوم کلمات يك چهارم حذف و بيكی از مالکین

نوشته شود . ۲ - بعد از سطر شانزدهم جمله زیر اضافه شود

بعد از اقدام اول بنگاه آبیاری در صورتی تقاضای جدید را

بپذیرد که لااقل يك ربع از مالکین قنات تقاضا کرده باشند .

رئیس - آقای رضوی .

رضوی - عرض کنم این ماده ۱۳ يك تکلیف سختی و

بدی برای قنات ها و مالکین ندارد تا اینکه ما وحشتی داشته

باشیم از این که يك نفری که مالک يك قسمت از قنات است

تقاضا بکند یا تمام مالکین البته در موقعی که نهضت آبیاری

در داخله مملکتی میخواهد شروع بشود و این بنگاه مشغول

است تجدید وضعیت در آبهای قنوت و چشمه سارهای این

مملکت بکند و هر يك از قنوت باین دست آویز يك تجدید

نظری درس میشود و يك اقدامی درس میشود البته این کار

سواب و خیالی خوبی است باین جهت بنده پیشنهاد کرده که

يك چهارم نباشد و هر يك از مالکین نوشته شود برای اینکه

هر يك از مالکین که تقاضا کردند این مساعدت را بنگاه

بعمل بیاورد . آقای وزیر کشاورزی خواستم باین قسمت توجه

بفرمائید دفعه اول نباید سهم معین کرد هر کس مالک هر قسمت

از قنات باشد میتواند این تقاضا را بکند و بنگاه کل آبیاری هم

بحرف او باید ترتیب اثر بدهد و اگر دفعه دوم خواستند يك

تقاضائی بکنند در دفعه دوم يك چهارم را بنده پیشنهاد کردم

که ملاک قبول تقاضا باشد .

بعضی از نمایندگان - رأی گرفته شود .

رضوی - مسترد میکنم آقا .

رئیس - پیشنهاد آقای انوار .

پیشنهاد میکنم بصره دوم به ماده ۱۳ افزوده شود .

بصره دوم - چنانچه شرک باشرکائی پیدا نشود که اقدام

در آبادی کند خود بنگاه مستقل اقدام در آبادی نموده هزینه که

برای آبادی کرده است مطابق دستور همین قانون در بافت مینماید .

رئیس - آقای انوار .

انوار - بنده اینجا در عرایض عرض کرده که قضیه سه

صورت دارد بيکی این است که بيکی از شرکاء آمد و این

تقاضا را کرد حالا دیگران حاضر نمیشوند که این کار را بکنند

این چه جور میشود این جا معین شده و بيکی دیگر این که

يك عده از شرکاء آمدند و بيکی هم این است که اصلاً هيچيك

از شرکاء یا بنگاه آنها هم حاضر نشود قنات را آباد کنند در

این قسمت بنده تقاضا کردم که يك تبصره ملضافه شود که

در صورتی که شرکاء حاضر نشوند خود بنگاه مستقلاً اقدام

کند و مطابق این قانون مخارجی را که کرده است استفاده کند

وزیر کشاورزی - بنگاه يك چنین پولی را ندارد که

سرمایه اش را به يك چنین کارهائی صرف کند .

انوار - بنده مسئله کشاورزی و آبیاری را يك مسئله

مهمی میدانم برای اینکه اصل و اساس آبادی مملکت در

فلاحت است و فلاحت هم اینجا نمیشود مگر با آبیاری شما

هر چه پول برای آبیاری خرج کنید بهترین مخارج است این

بنگاه و بانك کشاورزی برای این است که پولش صرف این

کارها بشود بانك فلاحتی پول بدهد و بعد هم پول خودش را

بعد وصول کند .

وزیر کشاورزی - همینطور که فرمودید بانك فلاحتی

برای يك چنین کارها است و برای کمک کشاورزان و مالکین هم

در این قبیل مواقع کاملاً مهیا است اساسنامه او هم برای این

کار است و تا بحال هم کرده است و بعد هم میکنند ولی اگر

بنگاه آبیاری اگر بخواهد این قبیل مخارج را بپردازد تعدیق

میفرمائید که تازه باید خودش يك بانك جدیدی دائر کند و

این کار از عهده اش خارج است .

انوار - مسترد میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری .

پیشنهاد میشود در سطر سوم ماده ۱۳ يك چهارم تبدیل

به يك دوازدهم بشود .

بعضی از نمایندگان - این پیشنهاد که قبول شد .

رئیس - پیشنهاد آقای انوار و آقای دهستانی هم بهمین

مضمون است که تأمین شده (انوار - صحیح است) پیشنهاد آقای اوحدی .

پیشنهاد میکنم کلمه (مالک) در سطر سوم و جمله (بوسیله) درج در روزنامه های کثیرالانتشار) از سطر هفتم حذف شود .
رئیس - آقای اوحدی .

اوحدی - آقای وزیر کشاورزی التفات بفرمائید . در سطر اول موضوع این ماده این است که نوشته شده (نسبت به فتوات دائر و باثربری که صاحبان متعدد دارند) و این احکام زیر برش مترتب است پس موضوع ماده صاحبان متعدد است بنابراین کلمه مالک دیگر صاحبان متعدد نیست مالک یکنفر است و مالکین جمع آنست و همان کلمه مالکین که در ماده هست کافی است (مخبر - مالک یک دوازدهم) استدعا میکنم اجازه بفرمائید من روی ماده دارم حرف میزنم یک خرده دقت کنید آقای مخبر کمیسیون . در عبارت شما و در ماده اینطور نوشته شده است بنده کاری بآن قسمت که در ذهن شماست ندارم یک دوازدهم نوی دل جنابعالی است این ماده باین ترتیبی که نوشته شده است مالک اینجا زیادی است مالکین باید باشد خواه یک دوازدهم باشد میخواهد یک چهارم باشد اما آمدم سر قسمت دوم در قسمت دوم چون در صدر این ماده معین شده است که تقاضای مالکین اعم از اینکه یک دوازدهم باشد یا فلانقدر باشد بالاخره یک عده از مالکین این تقاضا را میکنند که بیاید این اقدام را بکنید بنابراین ممکن است این تقاضا در یک محلی باشد که اصلاً روزنامه نباشد مثلاً در بوشهر روزنامه نیست (صفوی - روزنامه دارد آقا دو تا هم دارد) مثلاً میگویم به بخشید من اطراف را نگاه نکردم یا در اردبیل (پناهی - اردبیل هم روزنامه دارد) اینهم که نشد در یک جاهای دور دستی یا یک بلو کی روزنامه نداشته باشد یک قسمت از کشور است که دور دست است و ندارد آنوقت میخواهید این خبر را بوسیله روزنامه کثیرالانتشار بدهید اینجا باید بیاورید کثیرالانتشار در طهران است برای اینکه اگر در بوشهر روزنامه هم هست تازه کثیرالانتشار نیست (صفوی - خیر کثیرالانتشار است) بنده تقاضا کردم این

جمله را حذف کنید که اسباب زحمت میشود مدت را دو ماه قرار داده اید از روز اخطار به شرکاء تا روزی که شروع بعمل میکنید چون مدت دو ماه است این مدت نمیرسد باین که در روزنامه کثیرالانتشار این موضوع اعلان شود پس در همان محل اعلان میشود و آنگهی میشود و بآن مالک عمده هم اطلاع میدهند و اخطار میکنید همین کافی است و بیش از این لزومی ندارد .

مخبر - عرض کنم قسمت اول که فرمودند مالک برداشته شود خیر مالک و مالکین باید باشد و درست است و ماده صحیح نوشته شده است چون ممکن است مالک یک چهارم (که حالا یک دوازدهم شد) یکنفر باشد پس باید مالک نوشته شود و کلمه مالکین باطل نمیگردد و در ماده اشتباهی نشده و در قسمت اینکه فرمودید در روزنامه های کثیرالانتشار هم برداشته شود بنده استدعا میکنم در آن قسمت هم یک (یا) اضافه شود که عبارت اینطور میشود (و یا بوسیله درج در روزنامه های کثیرالانتشار) و با این ترتیب عبارت درست میشود .

اوحدی - با این اصلاحی که شد بنده موافقم و پیشنهادم را مسترد میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای ثقة الاسلامی .

پیشنهاد میکنم تبصره زیر به ماده ۱۳ اضافه شود :

مالکینی که راه آب از ملک آنها میگردد و ملک دیگری را مشروب مینماید در صورتیکه به ملک مالک اولی ضرر و خسارت مادی وارد نیابد مکلف است اجازه راه آب بدهد
رئیس - این در قانون قنوت هست . آقای ثقة الاسلامی

ثقة الاسلامی - اینجا خواستم آقای وزیر کشاورزی توضیحی بفرمایند که مکرر باشد . در آنجا بجان چندین دهات هست و چندین دفعه در سر این مسئله منازعاتی شده و اشخاصی کشته شده اند و خونها ریخته شده یک ملک هست جلو مثلاً حسن آباد در آنجا یکنفر مالکی یکچشمه دارد یک قناتی دارد که در آن حسن آباد هیچ آب آن مصرف ندارد یعنی باید آن قنات را بفروشد بسایرین از

طرف دیگر یک ملک دارد آن مالک بعد از حسن آباد آن مالک حسن آباد بواسطه خسارتی که دارد نمیگذارد که آب از آن بگذرد در صورتیکه مالک دوم حاضر است زمین او را به هر قیمتی بخرد و هر خسارت مادی و معنوی که دارد جبران کند ولی مالک آن حسن آباد نمیگذارد در صورتیکه مکرر باین مسئله صحبت هائی شده و خونها ریخته شده و نتیجه داده نشده خواستم آقای وزیر کشاورزی در این باب توضیحی بفرمایند اگر چه در قانون عمران هست ولی بنده با قانون عمران مخالف هستم چون آن قانون عمران نبود قانون خرابی بود حالا ایشان در این جا تبصره را قبول بفرمایند که اگر در قانون عمران هم هست مکرر باشد این یکی یکی هم قضیه قنوت باثر است مثلاً الآن یکی از رفقا بنده گفتند که در خود شهر تبریز صد و چند صد و پانزده قنات هست که از اینها منتهی نمیدانم بیست و پنج یا بیست و هشت یا سی تا دائر است مابقی آنها بواسطه اینکه صاحبان آنها میخواهند شرکاء دیگر را مستأصل کنند و سهم آنها را به قیمت نازل بخرند حاضر برای دائر کردن قنات نمیشوند خواستم در این باب هم توجهی بفرمایند که بموجب این قانون اقدام در دائر کردن آن قنوت بشود و آنهایی که واقعاً محل آسایش مردم هستند از عملیاتشان جلو گیری شود .

وزیر کشاورزی - بنده موافقم با این پیشنهاد .

مخبر - بنده هم موافقم .

رئیس - پیشنهادها تمام شد . رأی گرفته میشود بماده ۱۳ با اصلاحاتی که شده است . . .

دکتر طاهری - ماده را بخوانند با اصلاحات بعد رأی گرفته شود این اشتباه میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۳ - نسبت به قنوت و مجاری میاه دائر و باثر و جدیدالاحداث که صاحبان متعدد دارند در مواردی که دائر کردن یک قنات باثر و یا تنقیه و یا ازدیاد آب یک قنات دائری ضرورت پیدا کند .

شاهرودی - پیشنهاد بنده که کردن چناه تازه و بغل بر بود قبول فرمودند .

هاشمی - اجازه میفرمائید بنده از ابتدا از سطر اول اشکال دارم این قسمت بطوری که در ماده قبول شد نسبت به قنوت دائر و باثر و جدیدالاحداث است اگر جدیدالاحداث است که جزء قنوت دائر است مگر ما چند نوع قنات داریم ما سه نوع که قنات نداریم یکی دائر است و یکی باثر اگر جدیدالاحداث است که همان دائر است و این ماده ضمانتی که بآن اضافه شده است بکلی از صورت افتاده است عبارتش نه مبتدی دارد و نه خبر این را اجازه بفرمائید عبارتش درست شود بعد خوانده شود .

وزیر کشاورزی - بنده عرض کردم آقایان توجه فرمودند پیشنهادهایی که میشود این جا مطلبش هر کدام که درست و حسابی و قابل قبول بود قبول شد ولی چون باید به ماده اصلی ربط داده شود اجازه بفرمائید بماده درست و تنظیم شود که دچار اشکال نشویم مثل اینکه حالا شده ایم در هر

طرف دیگر یک ملک دارد آن مالک بعد از حسن آباد آن مالک حسن آباد بواسطه خسارتی که دارد نمیگذارد که آب از آن بگذرد در صورتیکه مالک دوم حاضر است زمین او را به هر قیمتی بخرد و هر خسارت مادی و معنوی که دارد جبران کند ولی مالک آن حسن آباد نمیگذارد در صورتیکه مکرر باین مسئله صحبت هائی شده و خونها ریخته شده و نتیجه داده نشده خواستم آقای وزیر کشاورزی در این باب توضیحی بفرمایند اگر چه در قانون عمران هست ولی بنده با قانون عمران مخالف هستم چون آن قانون عمران نبود قانون خرابی بود حالا ایشان در این جا تبصره را قبول بفرمایند که اگر در قانون عمران هم هست مکرر باشد این یکی یکی هم قضیه قنوت باثر است مثلاً الآن یکی از رفقا بنده گفتند که در خود شهر تبریز صد و چند صد و پانزده قنات هست که از اینها منتهی نمیدانم بیست و پنج یا بیست و هشت یا سی تا دائر است مابقی آنها بواسطه اینکه صاحبان آنها میخواهند شرکاء دیگر را مستأصل کنند و سهم آنها را به قیمت نازل بخرند حاضر برای دائر کردن قنات نمیشوند خواستم در این باب هم توجهی بفرمایند که بموجب این قانون اقدام در دائر کردن آن قنوت بشود و آنهایی که واقعاً محل آسایش مردم هستند از عملیاتشان جلو گیری شود .

وزیر کشاورزی - بنده هر دو نظرشان را در آئین نامه رعایت میکنم .

ثقة الاسلامی - مسترد میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای معدل .

پیشنهاد میکنم جمله اول ماده بشرح زیر اصلاح شود .
نسبت به قنوت و مجاری میاه دائر و باثری که الی آخر
رئیس - آقای معدل .

معدل - مجاری میاه اهمیتش کمتر از قنوت نیست و بنده پیشنهاد کردم مقررات این ماده شامل مجاری میاه هم بشود برای این که اگر بنا باشد صاحبان یک قنات حاضر شدند اقداماتی برای آبادانی قنات بکنند وقتی که محری المیاه

صورت آقایان اجازه بفرمایند باین ماده رأی داده شود بعد عبارت آن را مادر خارج درست میکنیم البته اصلاح عبارتی است **جمعی از نمایندگان** - نمیشود آقب باید در مجلس اصلاح شود.

وزیر کشاورزی - پس اجازه بفرمائید عبارت ماده اصلاح شود و خوانده شود. (پس از اصلاح از طرف آقای وزیر کشاورزی بمضمون آتی خوانده شد)

ماده ۱۳ - نسبت به قنوات دائر و بانر و بخاری میاه و اراضی مستعد برای احداث قنوات جدید که صاحبان متعدد دارند در مواردی که دائر کردن يك قنات بانر و یا قنقید یا ازدیاد آب يك قنات دائر از قبیل كندن چاههای تازه و بغل بر ضرورت پیدا نماید بمحض تقاضای مالك يك مالکین يك درازدهم آب قنات بنگاه آبیاری باید درصدد باز جوئی برآمده:

اولاً - تشخیص دهد که عملیات مورد تقاضا لازم میباشد ثانیاً - معین کند که اقدام بان از لحاظ فنی ممکن بوده و مطابق قانون مدنی مزاحم قنوات دیگر نباشد. سپس مراتب را به مالکین عمده کتباً و یا بوسیله درج در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار و الصاق اعلان در محل بخورده مالکین اخطار نماید.

مالکین نامبرده موظف هستند در مدتی که کارشناس معین میکنند و در هر صورت از دوماه از تاریخ اخطار تجاوز نخواهد کرد نسبت به عمران قنات خود اقدام نمایند چنانچه يك یا چند نفر از آنها نتوانند یا نخواهند در ظرف مدت مزبور در قنوات خود اقدام بکار کنند بنگاه آبیاری مکلف است که بلافاصله کار قنوات مزبور را به شريك یا شرکائی که تقاضا نموده اند واگذار کرده و خود نسبت بکار آن نظارت نماید و سهمی منتهین را از اعتبارات آبیاری بپردازد و پس از انجام کار طلب خود را با سیود صدی دوازده بعلاوه صدی ده جریمه تاخیر تادیه از منتهین مطالبه و دریافت دارد در صورت تخلف برای هر ماه تاخیر صدی يك از مجموع

مطالبات نامبرده جریمه تعلق خواهد گرفت و چنانکه تقابل از بدست آمدن اولین محصول ممتنع حذر به پرداخت دین خود نشود بنگاه آبیاری مجاز خواهد بود در رأس اولین محصول و محصولات بعدی عین جنس را که بشرخ رسمی تعبیر میشود بابت مجموع طلب خود با اضافه هزینه که بان تعلق میگیرد مستقیماً یا بوسیله مقامات صلاحیت دار دریافت دارد.

تبصره - نسبت بدرآمد حاصل از این قبیل موارد نیز طبق ماده ۷ عمل خواهد شد.

تقابت - بنده دو تا اشکال داره پیشنهاد داده ام. **رئیس** - اعلام رأی شد قبلاً. رأی گرفته میشود بماده ۱۳. (تقابت - پیشنهادات من دست آقای طوسی است اگر خستند شده اید ماده باید غلط بگذرد!) موافقتین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده چهاردهم:

ماده ۱۴ - بنگاه آبیاری با استفاده از ماده ۴ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱ سازمان خود را تشکیل و مامالات خود را طبق اصول بازار گانی انجام خواهد داد.

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده تصدیق میکنم که این رایی که در این ماده دادم بواسطه خاطر پیشنهاد آقای مرآت بد کرده رأی دادم برای اینکه جریمه برای چه دیگر؟ آقا پولی را که بنگاه داده است پس میگیرد دیگر جریمه برای چه بگیریم من پشیمانم والله پشیمانم که رأی دادم خوب حالا که گذشت. در این ماده اشاره به ماده ۴ قانون متمم بودجه ۱۳۲۱ شده ماده ۴ میگوید: دولت مجاز است هر يك از کارخانه ها و بنگاه های معدنی و صنعتی و بازار گانی و کشاورزی خود را که مقتضی بداند طبق اصول بازار گانی اداره و بهره برداری نماید. این چیزی است که برای اداره این بنگاه در نظر شما است حالا بنده میخواستم عرض کنم که بنگاه مستقل آبیاری از سرمایه کشور از پول خزانه کشور تشکیل میشود بعد از آنکه تشکیل شد ~~میخواهد بخرد~~ میخواهد بفروشد عنوان رفتن دیوان محاسبات و مزایده و مناصد میخواهید

نباشد: اگر این است بنده حقیقه مخالفم چرا؟ برای خاطر اینکه وقتی از خزانه مملکت پولی برداشته میشود باید عنوان مزایده و مناقصه درش باشد در فروش مزایده باشد و در خرید مناقصه باشد اگر این عمل نشود اینجا يك نمونه بزرگی نسبت بدیوان محاسبات وارد میآید.

وزیر کشاورزی - عرض کنم این نگارانی مورد ندارد مطابق همان ماده ۴ که آقایان در متمم بودجه رأی داده اند نظر دیوان محاسبات جایی نمیرود و نظر مزایده و مناقصه هم جایی نمیرود و نظر وزارت دارائی هم بجای خودش محفوظ است و تمام عملیات آنجا حساب مخصوص و حسابدار مخصوص دارد و تمام آن قسمتها رعایت میشود مطمئن باشید.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - در این ماده استناد شده است به ماده ۴ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱. اولاً اینجا ضمن مذاکرات از طرف دولت توضیح داده شد که این بنگاه یعنی شرکت و این جا، در ماده ۱۴ نوشته شده که طبق اصول بازار گانی اداره میشود و گویا آقای ملک مدنی بودند که پیشنهاد کردند که شرکت سهامی بشود و این بنگاه مستقل تبدیل شود بشرکت اولاً در ضمن صحبت ها من عرض کردم که قانون متمم بودجه برای هر سالی که تصویب میشود قوت آن مال همان سال است و سال بعد اگر بنا باشد یکی از مواد و یکی از موضوعات و مواد متمم بودجه باید بقوت خودش باقی باشد باید در متمم بودجه سال بعد آن را ذکر کنند الا آن سال ۱۳۲۲ است و شما استناد میکنید بقانون ۱۳۲۱ و این صحیح نیست و این قانون صورت و قوت قانونی برای امسال ندارد برای این که آن قانون برای یکسال بود و آن سال هم منقضی شده است این يك اشکال اشکال دیگر این است که شما اگر بخواهید که بنگاه آبیاری را شرکت تلقی کنید در ماده ۴ قانون متمم بودجه که شما استناد بان میکنید بان قانون آن قانون چنین اجازه بشما نداده است این ماده ۴ است که دو سه سطرش را بنده میخوانم: دولت مجاز است هر يك از کارخانه ها و

بنگاه های معدنی و صنعتی و بازار گانی و کشاورزی خود را که مقتضی بداند طبق اصول بازار گانی اداره و بهره برداری نماید. مسلم است شما حتماً نمیتوانید طبق اصول بازار گانی را بطوری که توضیح دادید و در صورت مجلس هم مطرح است عوضش کنید در این ماده مینویسید شرکت است و این شرک است که شرکت این اجازه را ندارد و این برخلاف ضمن ماده ۴ است که استناد بان کرده اید و بعلاوه اینجا هم در صحبت شد که این مؤسساتی که شما تأسیس میکنید آیا مشمول قوانین دیگر و قوانین محاسباتی و مالی هستند یا نیستند؟ میخواهید بفرمائید نیستند چون شرکت است؟ در صورتی که قسمت آخر ماده ۴ را که بخوانید تصریح شده است که ترازنامه سالیانه و حساب سود و زیان کارخانه های مذکور (یعنی این مؤسساتی که شما این جا میخواهید تازه تأسیس کنید) باید تا آخر شهریور سال بعد تنظیم و برای تفریح حساب به کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی پیشنهاد شود. پس شما نمیتوانید بعنوان اینکه این شرکت است حساب پس ندهید و بودجه ده ساله برایش پیش بینی کنید و بعد هم بفرمائید آقای انوار اگر چیزی خواستید بخريد و بفروشید اصول مناقصه و مزایده را کنار بگذارید و بگوئید این يك مؤسسه است و شرکتی است مخصوص که ما درست کرده ایم و حساب پس ندهید در هر چیزی که میخواهید بخريد و بفروشید در صورتی که مورد استناد شما ماده ۴ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱ است و این اشکالاتی که عرض کردم کاملاً وارد است.

وزیر کشاورزی - قانون متمم بودجه ۱۳۲۱ را که آقایان تصویب فرموده اند آن قانون دارای پنجاه یا شصت ماده بود بعضی از موادش همانطور است که فرمودید برای یکسال بود ولی بعضی از مواد تا لغو نشده است بقوت خودش باقی است ما الان ملاک عملمان یکی از موضوعاتش در مورد اداره پنبه است و لازم است این را عرض کنم که يك سوء تفاهمی در يك مواردی که برای امور کلی است پیش نیاید مثلاً در قانون متمم بودجه بنده نظرم می آید يك

ماده پیش بینی کرده اند که افسران ارتش بخدمت کشوری قبول نمیشوند مگر در دو مورد بخصوص که یکی خدمت شهربانی و دیگری خدمت ژاندارمری است خوب این برای دو ماهه آخر سال ۱۳۳۲ بهمن و اسفند بود؛ این که منطقی ندارد این برای همیشه بود البته همانطور که فرمودید در قوانین متمم بودجه بعدی هم تأیید میشود مثل این که باشد و ملاک عمل دولت است و ناقض نشده بقوت خودش باقی است (طباطبائی - کجا است آقا؟ در قانون که همچو چیزی نیست) چرا در قوانین متمم بودجه ملاحظه بفرمائید میگوید که مواد فلان و فلان تأیید میشود (طباطبائی - مینویسد مواد زیر در سال ۱۳۲۱ بقوت خودش باقی است پس در ۱۳۲۲ باقی نیست) وقتی که آقایان قانون بودجه سه دوازدهم را تصویب فرمودید بودجه و متمم بودجه که مورد عمل است تصویب شد و آن مواد تأیید شد باین جهت اگر مقتضی دیدند باشد ماده ۴ متمم بودجه یا نقض شود در قانون متمم بودجه ۱۳۲۲ تأیید یا نقض میشود حالا کاری باین عمل نداریم ما میخواهیم بگوئیم مورد عمل و ملاک عمل بنگاه آبیاری مطابق این ماده خواهد بود حالا میخواهد باشد سر جایش یا نقض شده باشد آن یک حرف دیگری است ما میگوئیم که این جور و باین نحو میخواهیم عمل کنیم. اما اینکه میفرمایند شرکت بنده مکرر عرض کرده ام بنگاه آبیاری باین صورت و باین ترتیب میخواهد عملیاتی بکند که طبق ماده ۴ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱ که به کارخانجات و مؤسسات معدنی و کشاورزی اجازه داده شده است عمل اداره و بهره برداری خود را آنطور انجام دهند ما هم استفاده کردیم از آن ماده ۴ و اداره آبیاری هم میخواهد این کار را بکند و اسم شرکت هم درش نیست و عنوان شرکت هم نیست ولی در قسمت دیگر بموجب همین قانون مجلس شورای ملی اجازه میدهد که بنگاه آبیاری بتواند برای کارهای مختلفه تشکیل شرکت هائی بدهد این مطلب دوتا است یکی اصل خود بنگاه آبیاری است و یکی این که بنگاه آبیاری

حق دارد تشکیل شرکتهاى فرعى بدهد البته آنچه که مربوط باصل عمل بنگاه آبیاری است طبق مقررات عمومی است و محاسباتش راهم دولت رسیدگی میکنند و دیوان محاسبات هم نظارت دارد ولی آن شرکتهاى فرعى حسابش بد مجلس شورای ملی و کمیسیون بودجه نخواهد آمد و بالاخره خلاصه مطلب این است و چندین جلسه هم روی این مطلب صحبت شده و آقا توجه نمیفرمایند (صحیح است - کافی است مذاکرات).

۵ - تقدیم لایحه استخدام یک نفر افسر برای اداره ژاندارمری از طرف آقای نخست وزیر

نخست وزیر - اهمیت اداره ژاندارمری و تأثیری که از لحاظ انتظامات در کشور دارد البته محتاج بتوضیح نیست همانطور که آقایان مستحضرند سابقاً در وقت افسر عالی مقامی را برای اداره ژاندارمری بایران دعوت کرده بوده و ایشان مدتی است در ایران هستند و فعلاً لایحه استخدامشان که تهیه شده است تقدیم مجلس شورای ملی میشود و دو مطلب دیگر راهم خواستم استدعا کنم یکی این است که بعد از این لایحه آبیاری آقایان توجه بفرمائید لایحه تعلیمات عمومی از نظر اهمیتی که دارد زودتر مطرح شود که باید مقدماتش فراهم شود (صحیح است) و دیگر اینکه از مقام ریاست و همچنین از آقایان نمایندگان محترم میخواستم خواهش کنم اگر ممکن است چون دولت لوايح زیادی دارد جلسات را بعد از ظهرها تشکیل بدهیم که وقت زیادتری داشته باشیم که بکارهایمان بتوانیم برسیم.

رئیس - بعد از ظهرها هیچ عملی نیست برای اینکه تا ساعت پنج و شش آقایان حاضر نمیشوند و بعد هم که وقت محدود است و تا ساعت نه بیشتر نمیشود کار کرد و سه ساعت میشود (صحیح است) الان چهار ساعت است مشغول هستیم و عصر قطعاً نمیتوانیم چهار ساعت مشغول باشیم (صحیح است).

نخست وزیر - بسیار خوب بنده اصراری ندارم همانطور باشد که فرمودید.

۶ - بقیه شور لایحه آبیاری

رئیس - پیشنهادی است از طرف آقای مؤید احمدی راجع به میزان هزینه بنگاه آبیاری که قبلاً خوانده شد (بعضی از نمایندگان - بخوانند بدانیم چیست) قرائت میشود:

علاوه بر کلیه اعتبارات اداری و آبیاری منظور در بودجه وزارت کشاورزی و قانون متمم بودجه آبیاری نمیتواند تا صدی ۵ از اعتبار منظور در ماده ۲ برای مصارف اداری.

وزیر کشاورزی - این پیشنهاد را که بنده قبول کردم.

مخبر - بنده هم قبول میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری.

بنگاه آبیاری مشمول ماده ۴ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱ میباشد و هزینه اداری آن از صدی چهار سرمایه اولی تجاوز نخواهد کرد.

رئیس - آقای دکتر طاهری.

دکتر طاهری - عرض کنم (آقای طباطبائی توجه بفرمایند) موضوع ماده ۱۴ مربوط به ماده ۴ قانون بودجه ۱۳۲۱ است آن ماده ۴ قانون متمم بودجه چند تا از مؤسسات پیشه و هنر را مشمول مقررات بازرگانی کرده بود اینجاست بنده این پیشنهاد کردم چون در ماده نوشته است بنگاه آبیاری هم استفاده از آن ماده بکند البته با این ترتیب اشکال آقای طباطبائی وارد میشود چون همانطور که تذکر دادند اگر آن قانون تمدید نشود چون سال تمام شده ماده ۴ قانون متمم بودجه اثرش تمام میشود این است که پیشنهاد شد که مشمول آن بشود (آقای وزیر کشاورزی تقاضا میکنم توجه بفرمائید) پیشنهاد کردم که بنگاه آبیاری مشمول آن ماده بشود نه اینکه از آن ماده استفاده بکند اگر بنا باشد استناد آن ماده بکنید آنوقت فرمایش آقای تجدد صحیح بود زیرا که این ماده تا تمدید نشده باشد نمیشود بهش استناد کرد وقتی که سال تمام شده است از این جهت بنده پیشنهاد کردم که مشمول آن ماده باشد (طباطبائی - این يك راه حلی است خدا پدر شما را بیامزد).

و بعد هم راجع به مخارج در نظر گرفته شد که صدی چهار باشد و بنظر بنده کافی است زیرا مبلغ خیلی زیادی است و صدی چهار کافی است این است که تصور میکنم آقای وزیر کشاورزی این پیشنهاد را قبول بفرمایند.

وزیر کشاورزی - این پیشنهاد را یکمربه بخوانند. (بشرح سابق خوانده شد)

وزیر کشاورزی - سایر پیشنهادات راهم که در این ماده رسیده است بخوانند.

رئیس - پیشنهاد آقای معدل.

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۴ پس از جمله (طبق اصول بازرگانی) جمله زیر اضافه شود (با تصویب هیئت های محلی).

رئیس - آقای معدل.

معدل - با اینکه این بنگاه با اصول بازرگانی اداره نشود و تشریفات اداری را رعایت نکند موافقت حاصل است چنانچه در جواب آقای طباطبائی هم خواستم عرض کنم که عملی هم نیست باطرز اداری این کار اداره شود برای اینکه يك عملیاتی است که فوراً باید انجام شود اگر بخوانند طبق اصول مزایده و مناقصه انجام دهند آن کار فوت میشود ولی اگر بنا باشد رعایت اصول مزایده و مناقصه هم نشود يك هیئت مدیره محلی لازم است باشد که نظارت در خرجها بکند و این عمل را تصدیق کند و این پیشنهادی را که بنده داده ام اصراری بکلمات آن ندارم اگر بفرمائید که ارزش کلمه افتاده است بفرمائید موافقت میکنم منظور اصل نظر است که باید يك هیئت مدیره محلی هم باشد که این خرج را تصویب کند برای اینکه وقتی اصول اداری در کار نباشد توضیح بدهند که چه کار خواهند کرد.

وزیر کشاورزی - وقتی اصول بازرگانی رعایت میشود این کار هم همینطور خواهد بود و عملیاتی هم که در هر جا میشود بانظر هیئت مدیره خواهد بود و بیانش هم رسیدگی میشود وقتی که يك شرکتی هم برای کارهای فرعی تشکیل میشود همینطور عمل خواهد شد که هیئت مدیره شرکت رسیدگی بتمام خرید و فروشها میکند.

معدل - بنده باستناد فرمایش ایشان مسترد میکنم.
وزیر کشاورزی - بنده قسمت اول پیشنهاد آقای دکتر طاهری را قبول میکنم.

مخبر - بنده هم موافقم.
رئیس - رأی گرفته میشود به ماده ۱۴ با اصلاحاتی که شد موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۱۵:

ماده ۱۵ - وزارت کشاورزی آئین نامه مربوط باین قانون را تا دو ماه تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بلافاصله بموقع اجرا خواهد گذشت.

رئیس - موافقین با ماده پانزدهم برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. مذاکره در کلیات دوامست. آقای **معدل** - بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - بنده مختصر عرض میکنم آقایان هم عجله دارند فعلاً با این لایحه برای بیابانها و مزارع و گاو و گوسفند انشاءالله فکر آب شد خواستم تقاضا کنم که بلکه يك فکر عاجل و سریعی هم از طرف دولت برای آب مشروب طهران بشود واقعاً تأسف آور است که چندین جلسه است این جا مشغول تنظیم و تصویب لایحه آبیاری هستیم و ملاحظه میفرمائید مجازی آب طهران روز بروز کمیتر و بدتر است و واقعاً آسف آور و خجلت آور است و ضمناً در ضمن مذاکرات توجه آقایان را معطوف کردم برسد ساوه و باز هم در کلیات خواستم استفاده کنم از موقع و عرض کنم که برای سد ساوه دولت دوست هزار تومان قبلاً اعتبار دارد و روی بی عرضگی مأمورین آن مبلغ را به مملکت ضرر زدند و دور ریختند و آن سد با آن کارهایی که کردند از میان رفت. یکی از جاهای حاصلخیز نزدیک طهران ساوه است آقای وزیر کشاورزی نبودند که این اواخر من با وزارت کشاورزی صحبت کردم در ساوه محتاج هستند آب خوردن و يك آبی هست آنجا که معروف است آب نیم منه و يك مقدار کمی فقط فاصله نا شهر دارد آنرا قرار بود بیاورند برای آب شهر در آنجا هم مأمورین

جمعی از نمایندگان - عده برای مذاکره هم کافی نیست **هاشمی** - آقای ثقة الاسلامی استدعا میکنم این را بگذارید برای جلسه پنجشنبه بنده هم در این موضوع عرض دارم

ثقة الاسلامی - اجازه بفرمائید این مطلب خیلی لازم است برای تمام مملکت است (نمایندگان - آقا عده کافی نیست)

رئیس - آقای ثقة الاسلامی فرمایشات سرکار خیلی فرمایشات متینی است و بنده هم خیلی مایل بودم که در

صورت مجلس بنویسیم ولی چون عده کافی نیست رسمیت ندارد نمیتوان در صورت مجلس نوشت

۸ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه |
رئیس - لایحه آبیاری تمام شد. فقط يك رأی آخر مانده است که در جلسه آینده گرفته میشود. اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آتی روز پنجشنبه ۲۹ اردیبهشت چهار ساعت پیش از ظهر دستور لایحه تعلیمات عمومی

| مجلس یک ساعت و ربع بعد از ظهر ختم شد |
رئیس | مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

کشاورزی آنجا ملك و علاقه دارند جلو آنرا هم گرفته اند. این را خواستم تذکر بدهم که وزارت کشور و وزارت کشاورزی اقدامی درش بکنند.

اما راجع به پیشنهاد اخیر که بنده دادم ملاحظه فرمودید که آقای دکتر طاهری هم با سوابق و اطلاعات کامل که در مجلس و در کمیسیون بودجه دارند به بنده حق دادند که از ماده ۴ نمیتوانید استفاده کنید (دکتر طاهری - شامل این قسمت هم میشود مطابق پیشنهاد دهنده) البته وقتی میخواهید این کار را به ماده نسخ شده ملحق کنید این يك عملی است و ضمناً نظر آقایان هست که در ماده ۴ در جواب عرایض من وعده فرمودند که این بنگاهی است باسم بنسنگاه مستقل آبیاری و باین اداره اجازه داده شده است که يك شرکت های فرعی هم تأسیس کنند و تشکیل بدهد (و صورت جلسات هم شاهد عرایض من خواهد بود) که بودجه و دخل و خرج و سود و زیان این اداره یا بنسنگاه باید بیاید بمجلس **جمعی از نمایندگان** - مذاکرات کافی است.

۷ - تقدیم لایحه انحصار پنبه از طرف آقای وزیر کشاورزی

وزیر کشاورزی - يك لایحه ایست که تهیه شده است و بنده نظر داشتم چون موضوعش خیلی اهمیت دارد و فوریت دارد تقاضای يك فوریت بکنم و آن راجع است به انحصار پنبه که چون مدتش تمام شده است بایستی این قانون زودتر تهیه شود و چون فعلاً عده برای رأی کافی نیست تقدیم میکنم و تمنا میکنم که در اول جلسه آتی هم رأی آخر قانون آبیاری و هم رأی بفوریت این لایحه گرفته شود فعلاً يك فوریتش را بنده تقاضا میکنم برای اول جلسه آتی

رئیس - آقای ثقة الاسلامی

ثقة الاسلامی - عرض کنم اخیراً برای يك عده از دانش آموزان و شاگردان مدارس پیش آمده شده است و شرحی بوسیله بنده بمجلس شورای ملی عرض کرده اند خواستم این شرح را با حضور آقای وزیر فرهنگ بعرض آقایان برسانم: البته خاطر مبارک از چگونگی ...